Activiteiten-/mitigatieplan ruimtelijke ontwikkelingen Heilust, Kerkrade, 2012

Activiteiten-/mitigatieplan ruimtelijke ontwikkelingen Heilust, 2012

Status: definitief, 26 november 2012

In opdracht van:

Gemeente Kerkrade

Contactpersoon: dhr. R. Dorren

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

C.E. Linders & ing. R.A.J. Pahlplatz

Nederweert, 26 november 2012

Projectnummer: 11-124

Activiteiten-/mitigatieplan ruimtelijke ontwikkelingen Heilust

Bureau Meervelt
In opdracht van gemeente Kerkrade.

Aanvrager van deze ontheffing is gemeente Kerkrade.

A. Locatie ruimtelijke ontwikkelingen

Provincie Limburg, gemeente Kerkrade, wijk Heilust (tussen de Kaalheidersteenweg in het noorden en de Kampstraat in het zuiden).

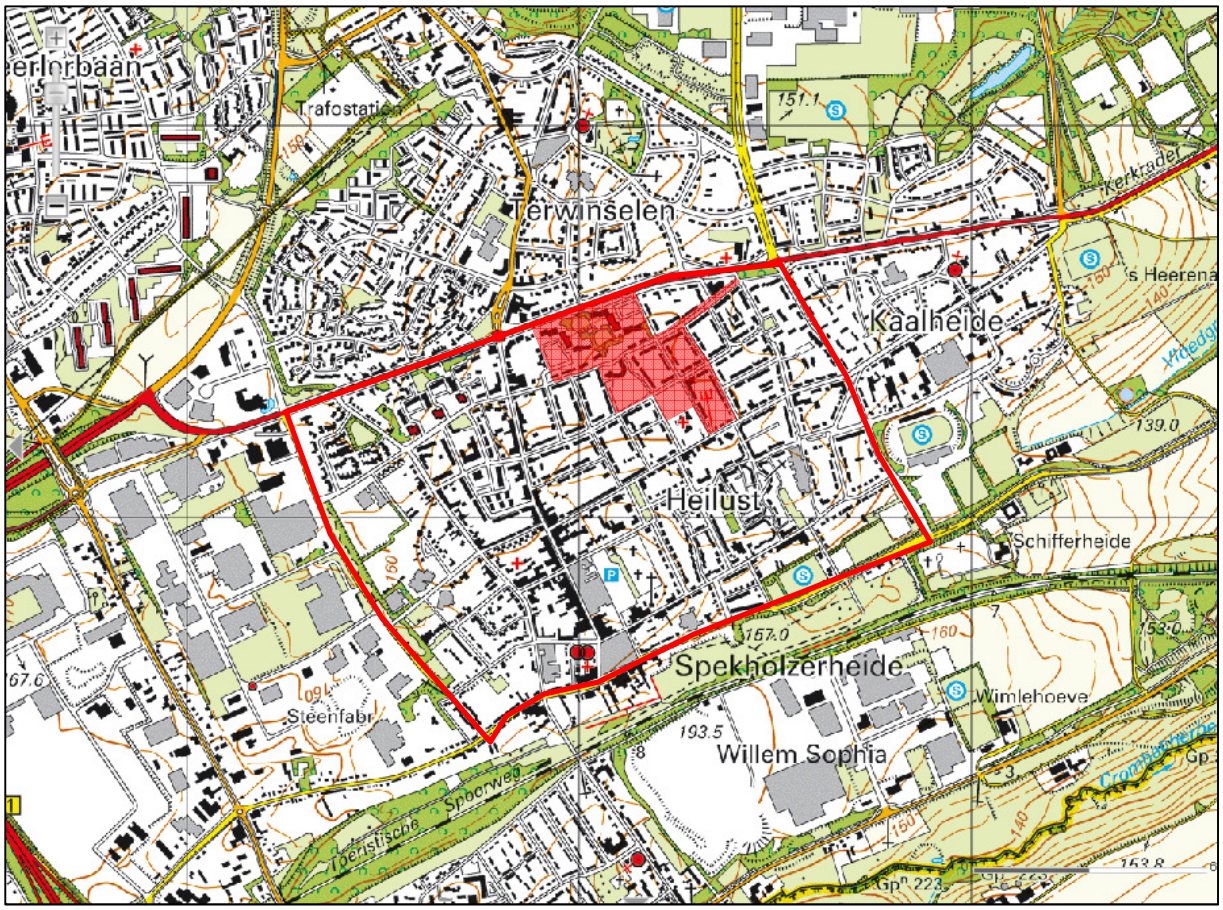

Figuur 1: Aanduiding wijk Heilust in Kerkrade (rode lijn) en de ligging van het gebied waar werkzaamheden worden uitgevoerd (arcering).

B. Omschrijving activiteiten en werkzaamheden

Sinds januari 2010 werken Hestia groep, gemeente Kerkrade, regio Parkstad Limburg en Provincie Limburg nauw samen aan de revitalisering van het stadsdeel Kerkrade-West, ten einde een antwoord te bieden op het vraagstuk van de krimp en sociale problemen. Herstructurering biedt kansen om het nu nog verstedelijkte gebied een kwaliteitsimpuls te geven die de leefomgeving van de (nieuwe) bewoners verbetert en de buurt toekomstbestendig maakt.
Daartoe is een stadsdeelvisie, uitvoeringsprogramma, communicatieplan en een gebiedsexploitatie opgesteld. Heilust in Kerkrade is in de stadsdeelvisie aangewezen als casus binnen de genoemde kaders. De bestaande woningen die niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd zijn of worden gesloopt. Hiervoor komen hoogwaardige nieuwbouwwoningen voor terug. Doordat de bebouwing minder dicht wordt, is er straks meer plaats voor groen. De voorgenomen ontwikkelingen betreffen onder andere woningbouw, een Multifunctionele Accommodatie (MFA), een speeltuin en een park.

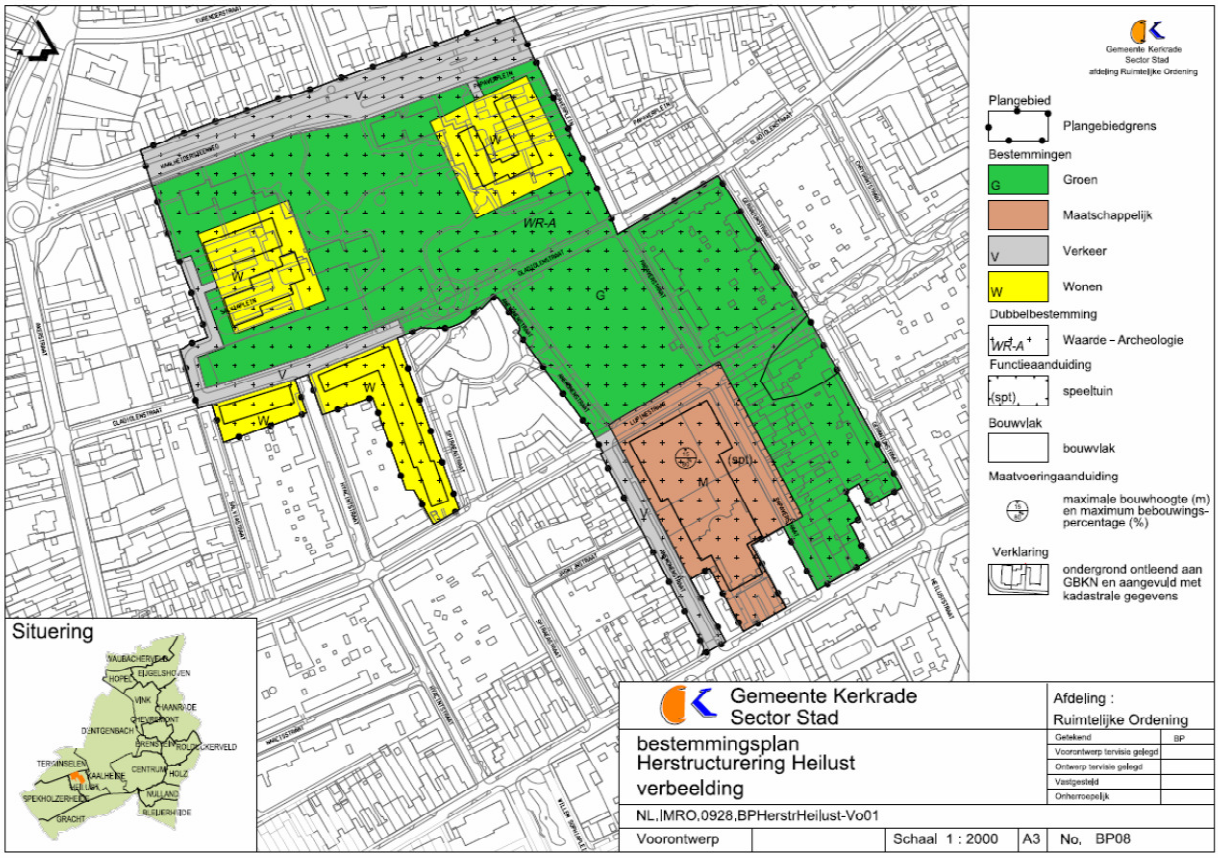

Figuur 2: Verbeelding voorontwerp bestemmingsplan herstructurering Heilust, gemeente Kerkrade.

C. Ingetekende topografische kaart

Figuur 3: Detail plangebied. Een deel van de op deze kaart aanwezige woningen is in het verleden gesloopt.

Amersfoortcoördinaten:
Het plangebied ligt in de kilometerhokken 199-319 en 200-319.

De reikwijdte van verstorende effecten tijdens de voorgenomen ontwikkelingen blijft grotendeels beperkt tot het plangebied zelf. Tijdens de sloop- en bouwfasen is sprake van een mate van trilling en/of geluid tot buiten het plangebied.

D. De manier waarop de activiteiten worden uitgevoerd

Sloop en nieuwbouw worden op de reguliere manier uitgevoerd. Te slopen panden worden eerst gestript en van 'bruikbare' materialen ontdaan. Vervolgens worden de panden afgebroken en wordt het puin afgevoerd, waarna de herinrichting van het terrein plaatsvindt.

E. Doel en belang van de activiteiten

De ontheffing wordt aangevraagd op grond van belang d: volksgezondheid of openbare veiligheid.
De ontwikkeling biedt een antwoord op het vraagstuk van de krimp en sociale problemen. Herstructurering biedt kansen om het nu nog verstedelijkte gebied een kwaliteitsimpuls te geven die de leefomgeving van de (nieuwe) bewoners verbetert en de buurt toekomstbestendig maakt. Buro 5 maastricht, mua en h&s | croonen hebben een analyse uitgevoerd in Kerkrade-West.
'Een van de zwakke kanten van Kerkrade-West is de sociaal-economische problematiek, die vooral in Heilust groot is. De problematiek heeft betrekking op de volgende zaken:
- Een hoog werkloosheidspercentage; dit is des te opvallender gezien het grote aantal arbeidsplaatsen op de omringende bedrijventerreinen.
- Een gemiddeld laag opleidingsniveau.
- Relatief veel schooluitval.
- Een gemiddelde slechte gezondheid van de inwoners met een relatief hoge zorgvraag door burgers.
- Een laag zelfbeeld.
- Relatief veel overlast door een groep 25-plussers en jeugd.
- Onveiligheidsgevoelens met name in de delen van de wijk waar veel leegstand is, waar overlast is van jongeren en het verantwoordelijkheidsgevoel voor de directe leefomgeving ontbreekt. Dit wordt gestaafd door bevindingen in het buurtonderzoek Heilust in het kader van Keurmerk Veilig Wonen.
- Relatief veel mensen die te maken hebben met complexe problemen zoals huiselijk geweld, verslaving, schulden, zedendelicten, etc.
- Geringe participatie in delen van de wijk bij ontwikkelingen c.q. vertegenwoordigende organen en groepen; weinig verantwoordelijkheidsgevoel voor de directe leefomgeving. Door de verdere individualisering van de maatschappij wordt dit nog eens versterkt'.

Zowel (geestelijke) gezondheid als openbare veiligheid zijn in het geding als er geen structurele maatregelen genomen worden zoals die nu worden voorgesteld.

F. Planning en onderbouwing van de activiteiten

De werkzaamheden in Heilust worden over meerdere jaren gespreid. In onderstaande figuur is de fasering van de werkzaamheden weergegeven.

Figuur 4: Fasering van de werkzaamheden.

G. Betrokken deskundigen

Bureau Meervelt: ing. R.A.J. Pahlplatz, mevr. C.E. Linders. De inventarisatie is uitgevoerd door dhr. F. Meeuwissen van Bureau Meervelt.

H. Korte termijn effecten op beschermde soorten

Vleermuizen

In het onderzoeksgebied werd de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Vaste rust- en verblijfsplaatsen en (vaste) vliegroutes werden niet in aangetroffen. Wel maakt het bestaande park met opgaande bomen in het noorden van Heilust deel uit van het foerageergebied. Hier worden geen ingrepen uitgevoerd die gevolgen hebben voor de functie voor vleermuizen. Na de herinrichting van Heilust neemt de betekenis voor de Gewone dwergvleermuis toe door de versterking van de groene elementen in het onderzoeksgebied. Korte termijn effecten op Gewone dwergvleermuis zijn niet aan de orde. Voor deze soort wordt geen ontheffing aangevraagd.

Broedvogels

De Huismus werd met vijf territoria binnen het onderzoeksgebied vastgesteld. Het plangebied is van betekenis als voortplantingslocatie, foerageergebied en overwinteringslocatie. Het korte termijn effect is het (tijdelijk) verdwijnen van bestaande broedlocaties. Foerageergebied blijft behouden gezien de aanwezige groenelementen in het plangebied die deels behouden blijven. Geschikt overwinteringsbiotoop is in de huidige situatie nauwelijks aanwezig in het plangebied. Groenblijvende hagen en dichte struiken van enige omvang ontbreken. Alternatief foerageergebied en

overwinteringsgebied is in de directe omgeving aanwezig. Voor het verdwijnen van vijf broedlocaties wordt een ontheffing aangevraagd.

Zes soorten broedvogels waarvoor een omgevingscheck en check staat van instandhouding noodzakelijk is, werden binnen het onderzoeksgebied vastgesteld: Boomkruiper, Ekster, Koolmees, Pimpelmees, Zwarte kraai en Zwarte roodstaart. Het korte termijn effect is het (tijdelijk) verdwijnen van broedlocaties. De staat van instandhouding op lokaal, regionaal of provinciaal niveau is niet in het geding door de ontwikkelingen/veranderingen binnen het onderzoeksgebied. Voor deze soorten wordt geen ontheffing aangevraagd, verstorende activiteiten worden buiten het broedseizoen uitgevoerd.

I. Lange termijn effecten

Op middellange termijn is een verbetering van de kwaliteit van het leefgebied van alle vastgestelde broedvogels te verwachten door het verminderd aantal woningen en de groenere inrichting van het plangebied.

J. Verantwoording effectstudie

In 2011 is een quickscan Flora en fauna uitgevoerd: Quickscan flora en fauna, Heilust, Kerkrade 2011 (bijlage 1). Op basis van deze quickscan is nader onderzoek uitgevoerd in 2012. In 2012 werden in het onderzoeksgebied Heilust 5 ochtendbezoeken gebracht waarvan 4 een uur vóór zonsopgang tot na zonsopgang. Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden gunstig. De resultaten zijn verwoord in het rapport Heilust, Kerkrade, Inventarisatie beschermde flora en fauna 2012 (Bureau Meervelt, 2012).

K. Overheidsinstantie die al toestemming heeft verleend vanuit andere wet- en regelgeving

Onbekend.

L. Beschrijving huidige situatie van het gebied

Het plangebied bestaat uit een aantal straten met woningen die deel uitmaken van de wijk Heilust. Tevens maken enkele (oudere) flats aan de Gladiolenstraat en het Papaverplein deel uit van het plangebied. De nieuwe flats aan de Spireastraat en de Anemonenstraat blijven gehandhaafd. In het plangebied, tussen de noordelijk gelegen flats, staat een aantal grotere bomen, die blijven staan en belangrijk elementen vormen bij de nieuwe inrichting. Ten noorden van de kerk aan de zuidkant ligt een open veld (trapveldje).

De woningen in het plangebied zijn voorzien van pannen daken en bieden geschikte broedgelegenheid voor enkele soorten broedvogels van stedelijk gebied. De tuinen bieden geschikte broedgelegenheid aan tal van algemeen voorkomende kleine zangvogels.

M. Positie van de uitvoeringslocatie ten opzichte van natuurgebieden

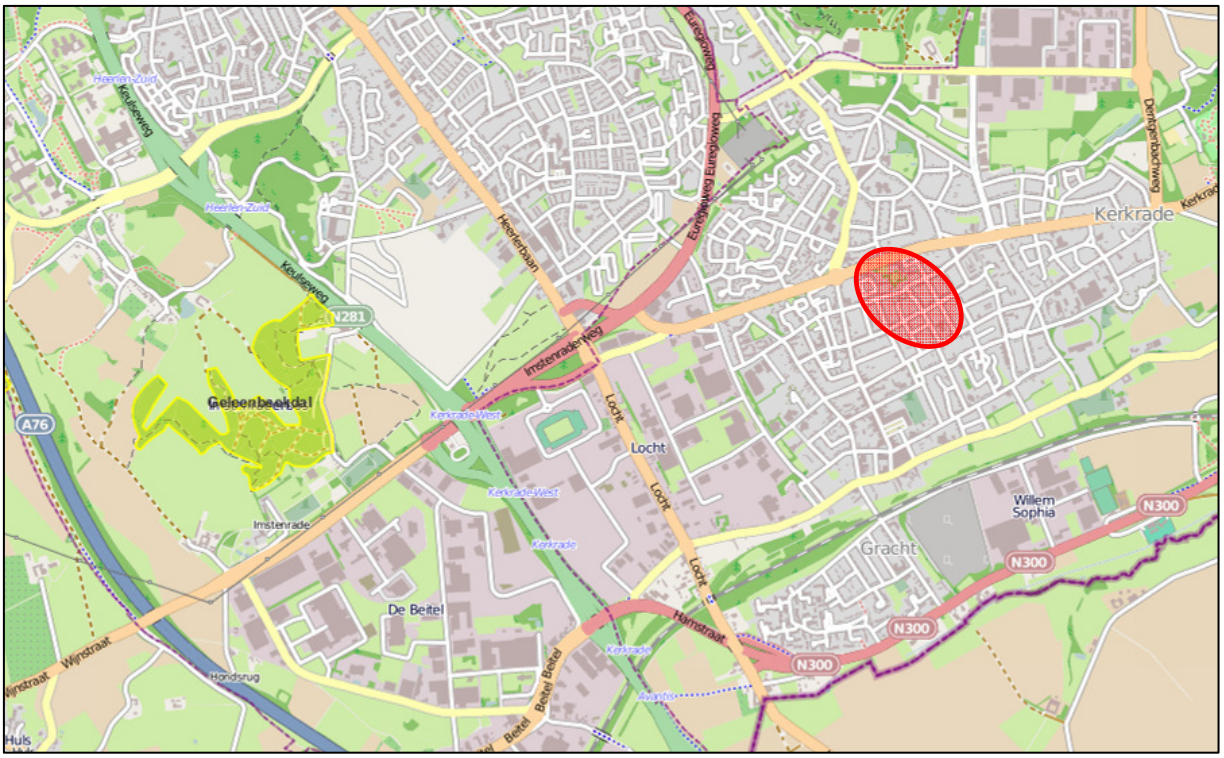

Figuur 5: Positie van de uitvoeringslocatie(binnen rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000 gebieden (geel) (bron: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

Het plangebied ligt op 2,3 kilometer afstand van Natura 2000 gebied Geleenbeekdal. Gezien de ligging van het plangebied in stedelijk gebied en de aard van de ontwikkeling (sloop en nieuwbouw) is een negatief effect op het Natura 2000 gebied niet aan de orde.

N. Verspreiding beschermde soorten op en nabij de uitvoeringslocatie

Figuur 6: Territoria van Huismus binnen plangebied (dichte stip) en in de directe omgeving van het plangebied (open stip).

O. Verantwoording verspreidingsinformatie

Zie punt I.

P. Maatregelen om schade aan de soort te voorkomen of te beperken

Broedvogels:

- Sloopwerkzaamheden worden in principe buiten de broedtijd uitgevoerd. Potentiële broedplaatsen worden buiten de broedtijd ongeschikt gemaakt;
- Indien slopen plaatsvindt binnen de broedtijd wordt voorafgaand aan de werkzaamheden nagegaan of broedgevallen van de Huismus of gierzwaluw in het pand aanwezig zijn. Indien broeden wordt geconstateerd, wordt de sloop van het betreffende pand uitgesteld tot nadat de jongen niet meer afhankelijk zijn van het nest.

In de nieuwe situatie verslechtert de functionaliteit van het plangebied omdat de nieuw te bouwen woningen zonder extra maatregelen minder geschikt zijn als verblijfplaats voor Huismus (minder invliegopeningen door strakke afwerking). Het waarborgen van de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van Huismus kan door gedurende het gehele traject van de sloop- en bouwwerkzaamheden te blijven voorzien in geschikte broedgelegenheid en/of geschikte rust- en verblijfplaatsen. Om de functionaliteit minimaal gelijk te houden aan de huidige situatie worden de volgende maatregelen voorgesteld:

Maatregelen voorafgaand aan de werkzaamheden:

- In de directe omgeving van het plangebied worden 10 tijdelijke nestkasten voor Huismus opgehangen op geschikte locaties bij voorkeur een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot of iets desgelijks. Voedselbronnen (onkruidzaden),

dekkingsmogelijkheden en groenvoorzieningen blijven in het plangebied aanwezig, ook tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden.

- **Maatregelen tijdens de sloopwerkzaamheden:**
  Indien tijdens de broedperiode sloopwerkzaamheden plaatsvinden, dient vooraf uitgesloten te worden door een ter zake deskundige dat broedgevallen aanwezig zijn in de te slopen opstal.
- **Maatregelen nieuwe situatie**
  In de multifunctionele accommodatie worden vogelvides ingebouwd (noord of oostexpositie). Voedselbronnen zijn hier continu beschikbaar (speeltuin en recreatievoorzieningen). Het verdient aanbeveling bij de inrichting van het groen rekening te houden met de eisen van Huismus (aanplant van groenblijvende struiken/hagen of gevelbegroeiing).

Q. Maatregelen om onvermijdelijke schade aan de soort te herstellen

Niet van toepassing.

R. Tijdstip en locatie mitigerende en compenserende maatregelen

De mitigerende maatregelen worden uitgevoerd voorafgaand, tijdens en na de sloop en nieuwbouw.

S. Beschrijving alternatieven en reden waarom die niet gebruikt worden

Voor de sloop van de oude woningen in het huidige plangebied bestaat geen goed alternatief. Door renovatie zonder mitigerende maatregelen wordt de functionaliteit voor fauna ook minder.

T. Beschrijving zorgvuldig handelen

Uitgangspunt is het voorkomen van schade aan door de wet beschermde soorten. De sloopwerkzaamheden worden zoveel mogelijk uitgevoerd buiten het broedseizoen. Dit betreft in ieder geval het verwijderen of ongeschikt maken van potentiële broedplaatsen. Als in het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd, wordt vooraf door een ter zake deskundige de woning geïnspecteerd op het voorkomen van broedgevallen. Als deze aanwezig zijn worden werkzaamheden uitgesteld tot het moment dat de jongen niet meer afhankelijk zijn van het nest.

U. Omschrijving dwingende reden van groot openbaar belang

Er is sprake van een maatschappelijk belang in het kader van de volksgezondheid en de openbare veiligheid. De wijk is verouderd waardoor de huizen niet meer voldoen aan de eisen van de huidige tijd. Na beëindiging van bewoning dienen deze woningen gesloopt te worden uit oogpunt van openbare veiligheid. Slooppanden trekken ongewenste bezoekers aan waardoor de veiligheid van de wijk in geding kan komen. Daarnaast is nieuwbouw nodig om te voorzien in de woonbehoefte binnen de gemeente.

Bijlage 1 Quickscan Flora- en fauna, Heilust Kerkrade, 2011 Bureau Meervelt

Bijlage 2 Inventarisatierapport Bureau Meervelt, 2012

Pahlplatz R.A.J. & F.A.N. Meeuwissen. Heilust, Kerkrade. Inventarisatie beschermde flora en fauna 2012. Bureau Meervelt.

Bijlage 3: Nestgelegenheid Huismus

Nestkasten

Zie:
http://www.tuinadvies.be/shop/product.php?id=416

http://www.vivara.nl/product/id=84/nestkast_mus.html

Zie:
http://www.vogelbescherming.be/winkel/catalogus/vogels/kunstnest-mussenvide.html

Quickscan flora en fauna
Heilust, Kerkrade
2011

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

Quickscan flora en fauna
Heilust, Kerkrade
2011

Status: definitief, 6 december 2011

In opdracht van:

Gemeente Kerkrade

Contactpersoon: Dhr. T. Sijstermans

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

Ing. R.A.J. Pahlplatz & C.E. Linders

Projectnummer: 11-111

Foto omslag: Zicht op plangebied

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 1
   1.1 Aanleiding 1
   1.2 Beschrijving plangebied 1
   1.3 Voorgenomen ontwikkeling 3
   1.4 Opzet van de rapportage 3
2. AANPAK EN ACHTERGRONDEN 4
   2.1 Gebiedsbescherming 4
   2.2 Boswet 6
   2.3 Soortbescherming 6
3. ANALYSE GEBIEDSBESCHERMING 8
   3.1 Inleiding 8
   3.2 Afwegingskader Natura 2000 gebieden/ Vogel- en Habitatrichtlijngebieden 8
   3.3 Afwegingskader overige gebieden Natuurbeschermingswet 9
   3.4 Afwegingskader Nota ruimte 10
4. ANALYSE SOORTBESCHERMING 12
   4.1 Inleiding 12
   4.2 Flora 12
   4.3 Zoogdieren 12
   4.4 Vogels 14
   4.5 Amfibieën 15
   4.6 Reptielen 15
   4.7 Insecten 15
   4.8 Vissen 15
5. CONCLUSIES 16
   5.1 Conclusies gebiedsbescherming 16
   5.2 Conclusies soortbescherming 16
6. LITERATUURLIJST EN WEBSITES 18

Bijlage 1 Gegevens NDFF 19

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Sinds januari 2010 werken Hestia groep, gemeente Kerkrade, regio Parkstad Limburg en Provincie Limburg nauw samen aan de revitalisering van het stadsdeel Kerkrade-West, teneinde een antwoord te bieden op het vraagstuk van de krimp en sociale problemen. Herstructurering biedt kansen om het nu nog verstedelijkte gebied een kwaliteitsimpuls te geven die de leefomgeving van de (nieuwe) bewoners verbetert en de buurt toekomstbestendig maakt.
Daartoe is een stadsdeelvisie, uitvoeringsprogramma, communicatieplan en een gebiedsexploitatie opgesteld. Heilust in Kerkrade is in de stadsdeelvisie aangewezen als casus binnen de genoemde kaders. De bestaande woningen die niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd zijn of worden gesloopt. Hiervoor komen hoogwaardige nieuwbouwwoningen voor terug. Doordat de bebouwing minder dicht wordt, is er straks meer plaats voor groen.

Gemeente Kerkrade heeft Bureau Meervelt verzocht om een ecologische quickscan uit te voeren. Doel van deze quickscan is inzichtelijk te maken of beschermde natuurwaarden in het plangebied aanwezig zijn en welke betekenis deze hebben voor de verdere uitvoering. Tevens wordt inzichtelijk gemaakt of door de geplande ontwikkeling negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde gebieden. In deze quickscan worden de natuurwaarden van het gehele plangebied in beeld gebracht (binnen de rode lijn in figuur 1).

1.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied (zie figuur 1) ligt ruwweg tussen de Kaalheidersteenweg en de Kampstraat, in de gemeente Kerkrade.

Figuur 1: Ligging van het plangebied Heilust in Kerkrade (reeds gesloopte delen met gele arcering aangegeven).

Het plangebied bestaat uit een aantal straten met woningen die deel uitmaken van de wijk Heilust. In het plangebied zijn al een aantal woningen gesloopt. Tevens maken enkele (oudere) flats aan de Gladiolenstraat en het Papaverplein deel uit van het plangebied. De nieuwe flats aan de Spireastraat en de Anemonenstraat blijven gehandhaafd. In het plangebied, tussen de noordelijk gelegen flats, staat een aantal grotere bomen, die blijven staan en belangrijk elementen vormen bij de nieuwe inrichting. Ten noorden van de kerk aan de zuidkant ligt een open veld (trapveldje).

Figuur 2- 5: Impressies van het plangebied.

1.3 Voorgenomen ontwikkeling

De woningen in het plangebied die niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd zijn of worden gesloopt. Hiervoor komen hoogwaardige nieuwbouwwoningen voor terug. Doordat de bebouwing minder dicht wordt, is er straks meer plaats voor groen. In figuur 6 is een ontwikkelingsschets weergegeven.

Figuur 6: Ontwikkelingsschets Heilust.

1.4 Opzet van de rapportage

De Nederlandse natuurbescherming kent twee aspecten: gebiedsbescherming en soortbescherming. In deze quickscan worden beide aspecten nader onderzocht. In hoofdstuk 2 worden aanpak en achtergronden beschreven. In dit hoofdstuk wordt relevante achtergrondinformatie op het gebied van wetgeving en beleid weergegeven in de grijze kaders. Wanneer deze informatie bekend is of vooral interesse bestaat in de lokale situatie dan kunnen deze kaders overgeslagen worden.
In hoofdstuk 3 en 4 worden gebieds- en soortbescherming uitgewerkt. In het laatste hoofdstuk worden de conclusies op een rij gezet en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen beschreven.

2. AANPAK EN ACHTERGRONDEN

2.1 Gebiedsbescherming

In 1992 heeft Nederland het internationale Biodiversiteitsverdrag ondertekend. Dit verdrag is het kader voor het nationale natuurbehoud. De Europese Unie heeft twee richtlijnen, de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (VHR), ontwikkeld ter bescherming van de biodiversiteit. In het kader van deze VHR is Nederland de verplichting aangegaan om internationaal belangrijk geachte ecosystemen, planten- en diersoorten te beschermen. Daarvoor zijn speciale gebieden (Natura-2000 gebieden) aangewezen of aangemeld. De gebieden worden, samen met de beschermde natuurmonumenten, beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998.
De overheid streeft naar een samenhangend netwerk van hoogwaardige natuurgebieden (o.a. de VHR-gebieden) en ontwikkelt om deze reden de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Op provinciaal niveau vormt de EHS samen met de Provinciale Ontwikkelingszone Groene waarden (POG) de ecologische structuur in Limburg. De bescherming van de EHS is vastgelegd in de Nota Ruimte, de bescherming van de POG is vastgelegd in het provinciale afwegingskader Beleidsregel Mitigatie en compensatie natuurwaarden.

Het onderzoek naar de beschermingsstatus van het plangebied en beschermde natuurgebieden in de omgeving wordt uitgevoerd door te toetsen aan drie beschermingskaders: VHR, NB-wet en Provinciale regelgeving. Onderzocht wordt of:

- het plangebied deel uitmaakt van een beschermd gebied;
- door de geplande ingreep een negatieve invloed te verwachten is op aanwezige beschermde gebieden in de omgeving.

Achtergrond bescherming Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

Gebiedsbescherming VHR-gebieden en Beschermde natuurmonumenten

Europese bescherming

De Vogel- en Habitatrichtlijn (1979,1992) beschermt gebieden door plannen en projecten rond deze gebieden te toetsen op mogelijk significante effecten. Afhankelijk van de aard van het effect (onderzocht in een 'voortoets') dient een verstorings-/verslechteringstoets of een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit een passende beoordeling blijkt dat negatieve effecten op beschermde natuurwaarden te verwachten zijn, dient de ingreep te worden getoetst aan het volgend afwegingskader:

- Alternatieven: (in breedste zin van het woord) zijn niet voorhanden,
- Belang: voor ingrepen in of bij Vogel- en Habitatrichtlijngebieden geldt een *dwingende* reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard,
- Compensatie: moet altijd vooraf en tijdig worden gerealiseerd.

Nationale bescherming

De Natuurbeschermingswet (1998) beschermt VHR-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten door plannen, projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de leefgebieden of habitats kunnen verslechteren, niet toe te staan zonder vergunning. Om inzichtelijk te maken of natuurwaarden verslechteren dient (indien een plan of project in of in de nabijheid van een NB-wet gebied ligt) een habitattoets te worden uitgevoerd.

Alle mitigerende en compenserende maatregelen dienen ervoor te zorgen dat de samenhang van Natura 2000 (het netwerk van natuurgebieden in Europa) bewaard blijft.

Achtergrond bescherming EHS en POG

Bescherming EHS en POG

Nota Ruimte

De visie van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland wordt weergegeven in de Nota Ruimte. In deze Nota wordt duidelijk welke waarden overal tenminste gegarandeerd worden (de basiskwaliteit) en voor welke ruimtelijke structuren het rijk een grotere verantwoordelijkheid heeft. Daar streeft het rijk naar meer dan basiskwaliteit. Voor natuur en landschap wordt gestreefd naar de ontwikkeling van een netwerk van VHR-gebieden, de EHS, NB-wetgebieden en de robuuste ecologische verbindingen. Voor gebieden met een beschermde status geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden en een 'nee, tenzij' - regime. Ingrepen in of in de onmiddellijke nabijheid van deze gebieden worden niet toegestaan indien wezenlijke kenmerken, waarden of nagestreefde natuurontwikkeling worden aangetast.
Indien de ruimtelijke ontwikkeling na toetsing via het afwegingskader door gaat, kan natuurcompensatie noodzakelijk zijn. Van compensatie is pas sprake indien na mitigatie (verzachtende maatregelen) nog sprake is van negatieve effecten. Het afwegingskader van de Nota Ruimte is verfijnd in provinciale regelgeving.

Als een ingreep in de EHS onvermijdelijk is, geldt dat mitigerende maatregelen genomen moeten worden. Indien de mitigatie niet volstaat, moet voor het resterende effect worden gecompenseerd. Bij compensatie gelden de voorwaarden dat:

- geen nettoverlies aan natuurwaarden (areaal, kwaliteit en samenhang) optreedt,
- compensatie aansluitend of in de directe omgeving van het gebied is (duurzaamheid),
- indien kwalitatief gelijkwaardige compensatie aansluitend of nabij de plaats van ingreep niet mogelijk is compensatie op een andere locatie moet plaatsvinden,
- indien op een andere locatie compensatie niet mogelijk is, financieel moet worden gecompenseerd,
- het tijdstip van besluit over de geplande ingreep tevens tijdstip van besluit is over de aard, de wijze, het tijdstip van mitigatie en het tijdstip van compensatie.

Provinciale bescherming

De beschermingsformule uit de Nota Ruimte is nader uitgewerkt door de Provincie Limburg. Bij ruimtelijke ingrepen dient het onderstaande afwegingskader te worden doorlopen.

1. Vindt de ingreep plaats in de EHS, de POG, in bos, landschaps- en natuurelementen die in een vigerend bestemmingsplan reeds beschermd zijn of onder de werkingssfeer van de Boswet vallen?
   Ja ▼ Nee ► dan is deze beleidsregel niet van toepassing.
2. Gaan door de ingreep de wezenlijke kenmerken en waarden verloren?
   Ja ▼ Nee ► dan is mitigatie en compensatie niet aan de orde.
3. Is er sprake van een groot openbaar belang?
   Ja ▼ Nee ► dan wordt de ingreep niet toegestaan.
4. Kan met een andere activiteit dezelfde doelstelling gerealiseerd worden waarbij minder of geen schade ontstaat aan natuurwaarden?
   Nee ▼ Ja ► dan daar uitvoeren, dan 1.
5. Zijn er andere locaties waar de ingreep gerealiseerd kan worden en waarbij minder of geen schade ontstaat aan natuurwaarden?
   Nee ▼ Ja ► dan daar uitvoeren, dan 1.
6. Kunnen de negatieve effecten op natuurwaarden worden voorkomen?
   Ja: dan is geen compensatie, maar mitigatie vereist;
   Deels: naast mitigatie is ook compensatie vereist;
   Nee: compensatie is vereist.

Tabel 1: Afwegingskader Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden (Provincie Limburg, 2005).

2.2 Boswet

Als voor het uitvoeren van de geplande ontwikkeling kap van bomen plaatsvindt buiten de contouren van de kaart van de Boswet, wordt getoetst of een meldings- en herplantingsplicht aan de orde is. Deze kaart betreft een in het bestemmingsplan vastgestelde grens. Binnen deze grens is het kapvergunningenstelsel van de gemeente van toepassing, buiten de grens geldt de Boswet.

Boswet

De Boswet heeft de instandhouding van het Nederlandse bosareaal en houtopstanden als doel en biedt bescherming aan bosgebieden buiten de gemeentelijke kaart van de Boswet. Deze begrenzing valt niet altijd samen met de bebouwde kom ingevolge de wegenverkeerswetgeving. De Boswet kent drie belangrijke instrumenten ter instandhouding van bosareaal en houtopstanden buiten de bebouwde kom:

- de meldingsplicht
- de herbeplantingsplicht
- het kapverbod

Iedereen, ongeacht of hij eigenaar is volgens de Boswet, die een houtopstand gaat vellen moet deze activiteit vooraf melden (meldingsformulier aan Dienst Regelingen, Ministerie van LNV en eigenaar van de houtopstand). Deze verplichting geldt *niet* als o.a.:

- de grond nodig is voor de uitvoering van een werk overeenkomstig een goedgekeurd bestemmingsplan,
- het gaat om houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen, en of geen grotere oppervlakte beslaan dan 10 are, of in geval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20 stuks,
- het gaat om uitdunning van een bos,
- het gaat om periodiek vellen van griend- en hakhout,
- houtopstanden op erven en in tuinen, houtopstanden binnen de bebouwde kom, treurwilgen, Italiaanse populieren, lindes, paardenkastanjes, wegbeplantingen en beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren, kerstbomen, vruchtbomen en windschermen om boomgaarden en kweekgoed.

De herbeplantingsplicht houdt in dat het gekapte bos opnieuw moet worden ingeplant of op een andere plek moet worden gecompenseerd. Herbeplanten op andere grond, dan waar de houtopstand is verwijderd, mag alleen indien Dienst Regelingen hiervoor toestemming heeft gegeven, mogelijk met voorschriften en beperkingen.
Het kapverbod kan worden opgelegd door de ministers van OCW en LNV ter bewaring van natuur- en landschapsschoon.

Indien de bomen vallen binnen de kaart van de Boswet liggen, dient een kapvergunning bij B&W van betreffende gemeente te worden aangevraagd. De Boswet zondert bepaalde categorieën bomen uit van gemeentelijke regelgeving. Dit betreft onder andere wilgen en populieren langs landbouwgronden en wegen, bomen van bosbouwondernemingen, fruitbomen en windschermen langs boomgaarden. Op deze bomen is een gemeentelijke kapverordening dus *niet* van toepassing.

2.3 Soortbescherming

Het onderzoek naar de beschermingsstatus van soorten die voorkomen in of in de omgeving van het plangebied, is uitgevoerd door een gegevensset samen te stellen van waarnemingen uit de kilometerhokken waarin het plangebied gelegen is (199-319, 200-318, 200-319). Daartoe zijn gegevens verzameld uit diverse eerdere onderzoeken (voor zover bekend), verspreidingsatlassen, de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF/testquickscnhulp.nl) en Waarneming.nl.
De gegevensset is samengesteld in oktober 2011 en aangevuld met een veldbezoek in oktober 2011. Alleen gegevens vanaf 2001 zijn gebruikt. Oudere gegevens hebben een geringe informatiewaarde ten aanzien van de huidige situatie.

De in het plangebied aangetroffen soorten worden getoetst aan drie wettelijke beschermingskaders: de Flora- en faunawet en de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vervolgens wordt nagegaan of het plangebied voor deze soorten onderdeel is van het leefgebied. Op grond van de beschermingsstatus wordt onderzocht of er belemmeringen zijn om over te gaan tot de geplande ontwikkeling. Indien

belemmeringen aan de orde zijn wordt per onderzochte groep een advies gegeven ten aanzien van de te nemen voorzorgsmaatregelen en/of de te volgen procedures.

Achtergronden soortbescherming (juridisch)

Soortbeschermingskaders

De Flora- en Faunawet (AMvB art. 75) deelt de soorten in drie tabellen in.
Voor soorten in **tabel 1** geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.
Voor soorten in **tabel 2** is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk, tenzij men beschikt of de werkzaamheden (aantoonbaar!) uitvoert volgens een door LNV vastgestelde gedragscode.
Soorten genoemd in **tabel 3** van de Flora- en Faunawet zijn streng beschermd. Afhankelijk van de betekenis van het plangebied en het voorkomen van (streng) beschermde soorten geldt een afwegingskader. De aanvraag van een ontheffing is alleen noodzakelijk indien de voorgenomen activiteiten/werkzaamheden een schadelijk effect hebben op de aanwezige beschermde soorten of op een vermindering van de ecologische functionaliteit voor deze soorten.
Vaak gaan werkzaamheden en de bescherming van soorten goed samen. Indien het werk zodanig wordt ingericht dat geen schade wordt toegebracht aan beschermde soorten is een ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk.

In de Flora- en Faunawet is een zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat voorafgaand aan de ingreep alle maatregelen dienen te worden getroffen om nadelige gevolgen op flora en fauna voor zover mogelijk te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht geldt altijd, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Verbodsbepalingen uit de Flora en Faunawet

Ten aanzien van beschermde planten:
Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 13: Het vervoeren of onder zich te hebben (in verband met verplaatsen).

Ten aanzien van beschermde dieren is het verboden:
Artikel 9: dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10: dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11: nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12: eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
Artikel 13: planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te vervoeren of onder zich te hebben (in verband met verplaatsen) .

De Habitatrichtlijn noemt soorten in bijlagen. Soorten genoemd in bijlage IV genieten een uiterst strikte bescherming. Bij deze soorten geldt ook een afwegingskader. Dit Europees vastgestelde kader is strenger dan het afwegingskader van de Flora- en Faunawet. Voor soorten genoemd op bijlage II geldt dat speciale leefgebieden dienen te worden aangewezen. In deze taak wordt door de landelijke en provinciale overheid voorzien.

3. ANALYSE GEBIEDSBESCHERMING

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt per afwegingskader aangegeven of het plangebied deel uitmaakt van een beschermd gebied en wordt inzichtelijk gemaakt of door de geplande ingreep een mogelijk negatieve invloed te verwachten is op aanwezige beschermde gebieden in de omgeving.

3.2 Afwegingskader Natura 2000 gebieden/ Vogel- en Habitatrichtlijngebieden

Het plangebied ligt op 2,3 kilometer afstand van Natura 2000 gebied Geleenbeekdal (zie figuur 7). De Geleenbeek is een zijrivier van de Maas, die langs de noordrand van het Mergelland loopt. De beek ontspringt op de noordflank van het Plateau van Ubachsberg even ten zuidwesten van Heerlen en stroomt vervolgens in noordwestelijke richting naar Geleen en van daar naar de Maas. Het reliëfrijke beekdal wordt gevoed met kwelwater waardoor soortenrijke broekbossen en natte graslanden worden aangetroffen, met daarin onder meer de grootste populatie in ons land van de Zeggekorfslak. Van grote betekenis is ook het kalkmoeras van de Kathagerbeemden met zeldzame soorten als Schubzegge en Gele zegge.

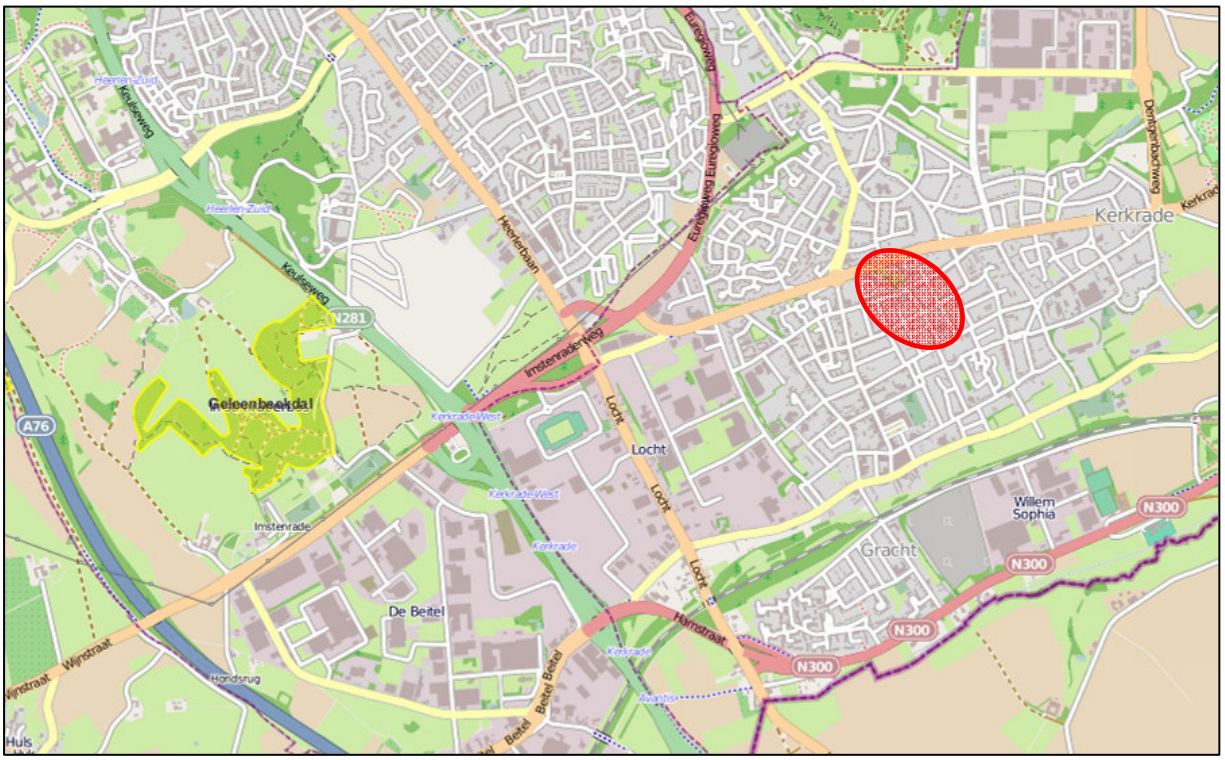

Figuur 7: Ligging plangebied (rood) ten opzichte van de noordelijke begrenzing van Natura 2000-gebied Geleenbeekdal (geel) (LNV, 2008).

Geleenbeekdal is aangewezen voor de habitattypen Kalkmoerassen, Beukeneikenbossen met Hulst, Eiken-haagbeukenbossen, Vochtige alluviale bossen, Nauwe korfslak, Zeggekorfslak en Vliegend hert. Ten aanzien van Natura 2000 gebieden dient zekerheid geboden te worden omtrent het niet optreden van een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten, dan wel de verstoring van soorten. In tabel 1 is aangegeven welke natuurwaarden gevoelig zijn voor een type storing.

Tabel 1: Overzicht van storingsfactoren op habitattypen en -soorten van Geleenbeekdal (Min. van EL&I, 2011).

		Oppervlakteverlies	Versnippering	Verzuring	Vermesting	Verzoeting	Verzilting	Verontreiniging	Verdroging	Vernatting	Stroomsnelheid	Overstromingsfrequentie	Dynamiek substraat	Geluid	Licht	Trilling	Optische verstoring	Mechanische effecten	Verandering populatiedynamiek	Verandering soortensamenstelling
TYPEN																				
H9120	Beuken-Eikenbossen met Hulst										X	X	X	X	X	X				
H9160	Eiken-haagbeukenbossen										X	X	X	X	X	X				
H7230	Kalkmoerassen										X		X	X	X	X				
H91E0	Vochtige alluviale bossen												X	X	X	X				
SOORT																				
H1014	Nauwe korfslak					....	....				X									
H1083	Vliegend hert					X					X	X		....	....	....				
H1016	Zeggekorfslak					....														

zeer gevoelig	
gevoelig	
niet gevoelig	
niet van toepassing	X
onbekend	…

Afweging

In ruimtelijke zin is het plangebied van het Geleenbeekdal gescheiden door stedelijke bebouwing, een bedrijventerrein en enkele grotere doorgaande wegen (Locht en Imstenraderweg). Optredende verstoringsfactoren tijdens de bouw zijn uit te sluiten gezien de aard van de werkzaamheden, de afstand tot het richtlijngebied en de stedelijke omgeving van het tussenliggende gebied.

Na afronding van de bouwwerkzaamheden en het in gebruik nemen van de woningen zijn geen verstorende invloeden op het Natura 2000 gebied te verwachten. De omvang en kwaliteit van de leefgebieden in het Natura 2000 gebied wordt door de voorgenomen ontwikkeling niet aangetast. Gezien de afstand tot het richtlijngebied en de tussenliggende stedelijke bebouwing en wegen is verstoring van de habitattypen en -soorten uit te sluiten.

Conclusie afwegingskader Natura 2000:

Gezien de aard van de werkzaamheden, de afstand tot het richtlijngebied en de stedelijke omgeving van het tussenliggende gebied zijn negatieve effecten gezien in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000 gebied Geleenbeekdal niet aan de orde.

3.3 Afwegingskader overige gebieden Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat aangewezen is als Beschermd Natuurmonument en als zodanig wordt beschermd door de Natuurbeschermingswet noch in de nabijheid van gebieden die door de Minister van LNV (huidige EL&I) zijn aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Het dichtstbijzijnde Beschermd natuurmonument (Brunssummerheide) ligt op van ruim zes kilometer afstand van het plangebied.

Conclusie overige gebieden Natuurbeschermingswet
Het dichtstbijzijnde Beschermde natuurmonument ligt op 6 kilometer afstand van het plangebied. Negatieve effecten door de voorgenomen ontwikkeling binnen het plangebied op Beschermde natuurmonumenten zijn uit te sluiten.

3.4 Afwegingskader Nota ruimte

Ligging ten opzichte van EHS en POG
Het plangebied ligt buiten EHS en POG en wordt omgeven door stedelijke bebouwing (zie figuur 8).

Conclusie afwegingskader Nota ruimte
Het afwegingskader van de 'Beleidsregel mitigatie en compensatie van natuurwaarden' is niet van toepassing gezien de ligging van het plangebied buiten EHS en POG.

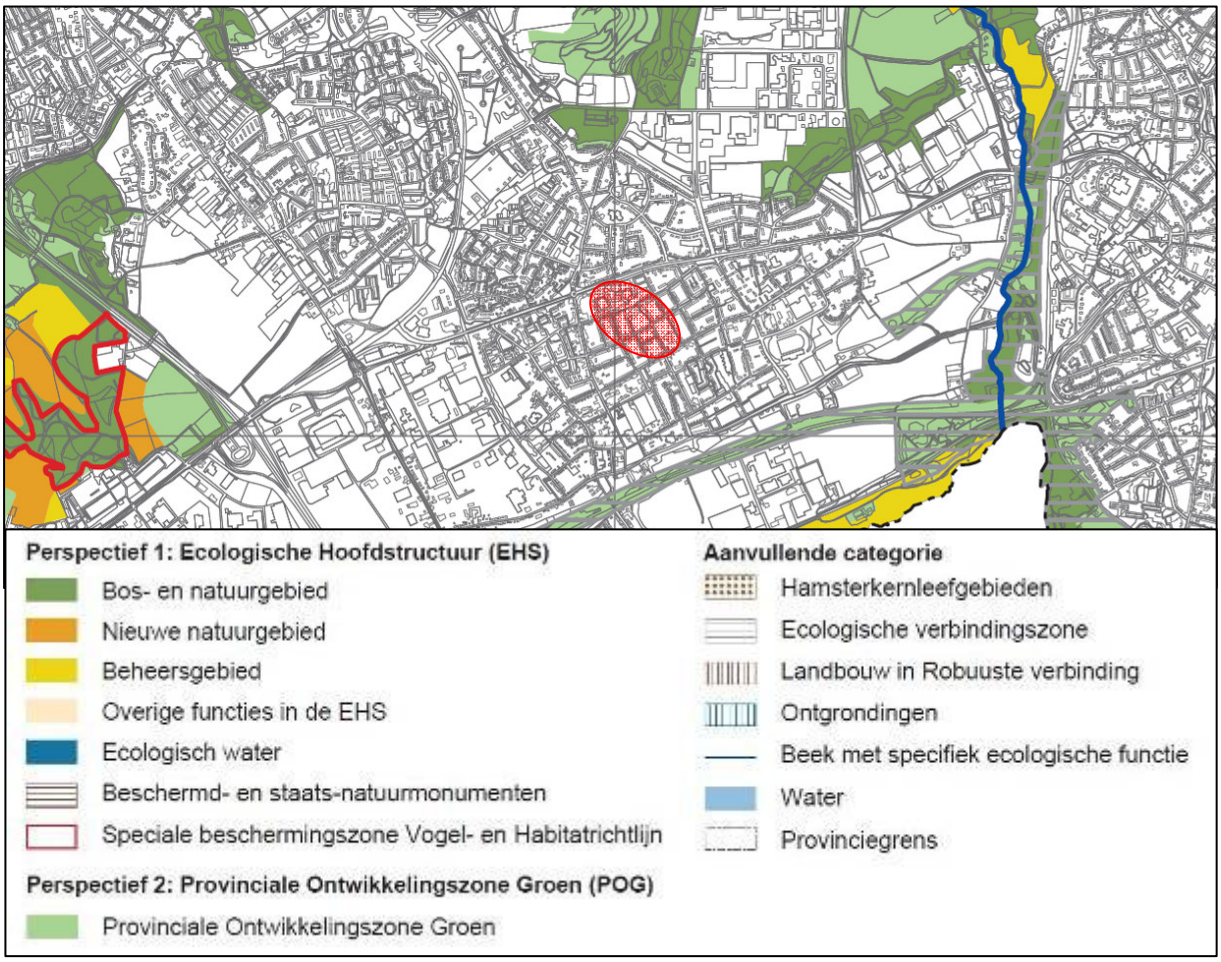

Figuur 8: Ligging plangebied (rode vlak) ten opzichte van EHS en POG (POL-kaart noord, provincie Limburg, 2008).

3.5 Boswet

Het plangebied ligt binnen de gemeentelijke kaart van de Boswet. Dat betekent dat de Boswet niet van toepassing is. De gemeentelijke APV is -in geval van kap van bomen- van toepassing. De redenen op grond waarvan de gemeente een (omgevings)vergunning kan weigeren in geval van te kappen bomen zijn:

- De natuurwaarde van de houtopstand;
- De landschappelijke waarden van de houtopstand;
- De waarde van de houtopstand voor stads- en dorpsschoon;
- De beeldbepalende waarde van de houtopstand;
- De cultuurhistorische waarden van de houtopstand;
- De waarde voor de leefbaarheid van de houtopstand.

4. ANALYSE SOORTBESCHERMING

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt onderzocht of beschermde soorten in het plangebied en de omgeving daarvan voorkomen. Daartoe zijn gegevens verzameld uit diverse verspreidingsatlassen en Waarneming.nl uit de kilometerhokken waarin het plangebied gelegen is (199-319, 200-318, 200-319). De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is eveneens geraadpleegd (via quickscanhulp.nl, zie ook bijlage 1). Gegevens uit de provinciale kartering in Limburg ontbreken (stedelijk gebied wordt niet onderzocht). De gegevensset is samengesteld in oktober 2011 en aangevuld met een oriënterend veldbezoek in oktober 2011. De resultaten van het veldbezoek zijn in deze rapportage opgenomen.
Indien beschermde soorten aanwezig zijn, wordt aangegeven welke eventuele vervolgstappen moeten worden doorlopen.

Het plangebied ligt binnen de stedelijke bebouwing van Kerkrade en maakt in groter perspectief deel uit van Parkstad. Het huidige terrein is in landschapsecologisch opzicht van geringe tot zeer geringe betekenis. De natuurwaarden die in de huidige situatie te verwachten zijn, bestaan uit enkele soorten grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en broedvogels. Deze soorten zijn goed aangepast aan leven in stedelijk gebied en zijn te beschouwen als cultuurvolgers.

4.2 Flora

Uit de samengestelde gegevens blijkt dat gedetailleerde verspreidingsgegevens over het voorkomen van beschermde planten ontbreken. Uit de quickscanhulp (zie bijlage 1) blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het plangebied een aantal beschermde soorten planten voorkomen. Op basis van het aangetroffen biotoop tijdens het veldbezoek en de inrichting en het gebruik van het plangebied is aanwezigheid van deze beschermde planten in het plangebied uit te sluiten met uitzondering van Wilde marjolein.

Wilde marjolein werd tijdens het veldbezoek niet in het plangebied aangetroffen, maar kan op enkele plaatsen in het plangebied aanwezig zijn. De herkomst van planten in de bebouwde kom is onduidelijk; Wilde marjolein is een bekende tuinplant en kan ook in tuincentra worden verkregen.
Wilde marjolein is in Zuid-Limburg als een algemeen voorkomende plant te beschouwen (zie ook bekende verspreiding op basis van aanwezigheid per km^2). De gunstige staat van instandhouding op lokaal, regionaal en provinciaal niveau komt door de voorgenomen ontwikkeling niet in het geding. Door de herinrichting van het gebied met meer groen ontstaan op termijn nieuwe vestigingsmogelijkheden. Het nemen van mitigerende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing voor deze soort is daarom niet noodzakelijk.

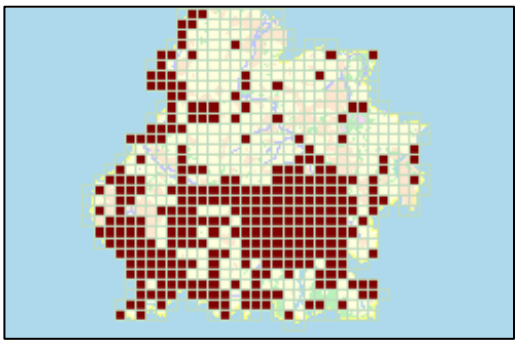

Figuur 9: Verspreiding Wilde marjolein op basis van km^2 (provincie Limburg, 2011).

4.3 Zoogdieren

Het plangebied maakt mogelijk deel uit van het leefgebied van een klein aantal algemeen voorkomende soorten zoals Egel, Mol en diverse soorten woelmuizen. Voor genoemde en andere soorten uit tabel 1 geldt een vrijstelling van art. 8 t/m 12 van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Het plangebied maakt geen deel uit van het leefgebied van tabel 2-soorten. Voedsel en/of geschikte verblijfplaatsen ontbreken.

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van Das (tabel 3). Op basis van de bekende verspreidingsinformatie, de ligging van het plangebied en het veldbezoek kan de aanwezigheid van de Das in het plangebied worden uitgesloten.

Vleermuizen
In de databank van de NDFF zijn waarnemingen van drie soorten vleermuizen bekend uit de omgeving van het plangebied: Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. Tijdens het veldbezoek is nagegaan in hoeverre het plangebied geschikt is als foerageer-, migratie- of vliegroute en als verblijfsgebied (aanwezigheid vaste rust- en verblijfsplaatsen).
Vastgesteld werd dat in het plangebied potentieel foerageer- en migratiegebied aanwezig is. Het bestaande park met hoger opgaande bomen aan de zuidkant van de Kaalheidersteenweg heeft met name hoge potenties. Potentieel geschikte verblijfsplaatsen zijn in de bomen aanwezig (scheuren, holten). Bomen met geschikte holtes kunnen worden gebruikt door boombewonende soorten zoals de Rosse vleermuis. Deze bomen blijven gehandhaafd en in het uiteindelijke plan wordt voorzien in meer groen en meer lijnvormige elementen. Dit heeft positieve effecten voor vleermuizen omdat daardoor vliegroutes worden versterkt en foerageermogelijkheden toenemen.
De in het plangebied aanwezige te slopen woningen en panden zijn potentieel geschikt als vaste verblijfplaats (winter-, kraam, zomer- en paarverblijfplaats) voor Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Mogelijk zijn de aanwezige flats ook geschikt als winterverblijfplaats voor Rosse vleermuis. Over de aanwezigheid van populaties van deze soorten is echter geen gedetailleerde informatie beschikbaar. Mogelijk worden met het slopen van deze panden vaste rust- en verblijfplaatsen vernietigd. Omdat in het plangebied een groot aantal panden gesloopt worden, kan de ecologische functionaliteit van het plangebied voor vleermuizen in het geding komen.

De aanwezigheid van de soortgroep 'vleermuizen' vormt een bijzondere uitdaging bij het uitvoeren van projecten. Dit komt omdat deze soortgroep een nachtelijke en verborgen leefwijze kent en een complexe structuur van verblijfplaatsen (met verschillende functies) heeft. Objecten waar een grote kolonie huist, zijn tijdens een ecologisch veldonderzoek goed te traceren. Als er maar een of enkele vleermuizen gebruik maken van een object wordt dit moeilijker. In bijna elk dorp en elke stad zijn vleermuizen aanwezig. Ze worden vaak foeragerend of op weg naar een foerageergebied gezien. In principe zijn alle objecten met spleten en holten potentieel geschikt als verblijfplaats; in praktijk betekent dat dat zeer veel gebouwen potentieel geschikt zijn.

Belangrijk is het behouden van de ecologische betekenis van het plangebied voor eventueel aanwezige beschermde flora en fauna (waaronder vleermuizen). Dit wordt door het Ministerie van EL&I (www.hetInvloket.nl) aangeduid als behoud van ecologische functionaliteit. Soms zijn maatregelen nodig voor het behoud van deze ecologische functionaliteit (behoud vaste verblijfplaatsen en/of behoud functies leefgebied). De maatregelen dienen ervoor te zorgen dat een plek of gebied blijft voorzien in alles dat nodig is om de soort duurzaam in stand te houden. De maatregelen moeten voorkomen dat negatieve effecten op de kwaliteit en kwantiteit van de functies van het leefgebied van de beschermde soort optreden.

Als voldoende maatregelen kunnen worden genomen om schadelijke effecten op beschermde diersoorten in het plangebied te voorkomen dan is een ontheffing niet aan de orde. Als er geen of onvoldoende maatregelen genomen kunnen worden en schadelijke effecten op beschermde diersoorten in het plangebied niet te voorkomen zijn dan dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Om meer zekerheid te verkrijgen over welke verblijfsfuncties het plangebied biedt aan soorten vleermuizen is het uitvoeren van een jaarrond veldonderzoek noodzakelijk. Met de resultaten van een dergelijk onderzoek kan, als daadwerkelijk vaste rust- en/of verblijfplaatsen zijn vast gesteld, een mitigatieplan en een ecologisch werkprotocol op maat gemaakt worden. Met het uitvoeren van mitigatie op maat blijft de ecologische functionaliteit van het plangebied behouden en vindt geen overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet plaats.

De uitvoering van het mitigatieplan dient aantoonbaar vastgelegd te worden (bijvoorbeeld via vastlegging in het bestemmingsplan of opname van de werkzaamheden in de exploitatiebegroting).

4.4 Vogels

Het plangebied maakt deel uit van het broedgebied van een aantal broedvogels van stedelijke omgeving. In het plangebied komen onder andere Merel, Houtduif, Turkse tortel, Heggemus, Koolmees en Pimpelmees als broedvogel voor. Naar verwachting komen ook Gierzwaluw en Huismus, Boomkruiper, Spreeuw en Zwarte roodstaart als broedvogel voor.
In de Flora en faunawet worden **alle broedende** vogels strikt beschermd. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. In een aantal gevallen worden **ook de nesten** van een aantal soorten jaarrond beschermd. Indien nesten door een ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen, kan afhankelijk van de soort die het nest gebruikt en de omstandigheden in het plangebied, mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn. De volgende typen (aflopend in beschermde status) worden onderscheiden (tabel 2):

Tabel 2: Bescherming verblijfsplaatsen van (broed)vogels.

Type	Omschrijving	Soorten
A	**Nest jaarrond beschermd** Omgevingscheck noodzakelijk. Als functionaliteit niet behouden kan blijven dan is een ontheffing noodzakelijk.	Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendief en Zwarte wouw.
B	**Nest jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.** Omgevingscheck en check staat van instandhouding. Als functionaliteit niet behouden kan blijven is mogelijk een ontheffing noodzakelijk.	Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht
C	**Nest voor eenmalig gebruik** Nest is alleen beschermd tijdens de broedperiode.	Overige soorten

Type A: Op basis van het aangetroffen biotoop tijdens de veldbezoeken is de aanwezigheid van soorten van type A (Huismus en Gierzwaluw) in het plangebied niet uit te sluiten (habitat is geschikt en broedgelegenheid is aanwezig). Beide soorten broeden in stedelijke bebouwing in woningen en flatgebouwen. Nesten van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Gezien de omvang van de ruimtelijke ingreep neemt de functionaliteit van het plangebied als broedgebied naar verwachting af voor deze soorten. Nieuwe gebouwen zijn in de regel minder geschikt als broedplaats door het ontbreken van ruimtes tussen dakpannen, langs gevels en in dakgoten.
Om meer zekerheid te verkrijgen over welke functie het plangebied heeft voor beide soorten vogels is het uitvoeren van broedvogelonderzoek noodzakelijk. Met de resultaten van een dergelijk onderzoek kan, als daadwerkelijk broedparen zijn vastgesteld, een mitigatieplan op maat gemaakt worden. Met het uitvoeren van mitigatie op maat blijft de vastgestelde ecologische functionaliteit van het plangebied behouden.

Type B: Op basis van het aangetroffen biotoop is de aanwezigheid van broedvogels als Spreeuw, Boomkruiper en Zwarte roodstaart waarschijnlijk. Naar verwachting bieden de tuinen ook broedgelegenheid aan soorten als Koolmees en Pimpelmees (nestkasten in tuinen).
Voor de Boomkruiper zijn geen gevolgen te verwachten, de grotere en potentieel als broedlocatie geschikte bomen aan de noordkant van het plangebied blijven behouden. Voor Spreeuw en Zwarte

roodstaart en andere type B soorten verdwijnt geschikt broedgebied. In de nabijheid van het plangebied zijn geschikte broedlocaties aanwezig. De populaties van deze soorten komen op regionale- en landelijke schaal niet in het geding.
In gebruik zijnde nesten van deze soorten zijn tijdens de broedperiode beschermd. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot 15 juli. Bij voorkeur worden de sloopwerkzaamheden buiten deze periode uitgevoerd. Als dit niet mogelijk is dient voorafgaand aan de sloop het voorkomen van broedgevallen uitgesloten te worden door een ter zake deskundige.

Type C: Tijdens het veldbezoek werden een aantal type C soorten waargenomen in het plangebied. Aangenomen mag worden dat territoria/broedgevallen van deze soorten in en aan de rand van het plangebied voorkomen. In gebruik zijnde nesten zijn eveneens tijdens de broedperiode beschermd. Ten aanzien van type C soorten geldt in het plangebied hetzelfde als voor de type B soorten.

4.5 Amfibieën

Uit de verzamelde gegevens blijkt dat de Alpenwatersalamander (FFwet tabel 2) bekend is in de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek werd vastgesteld dat het plangebied geen deel uitmaakt van het leefgebied: geschikte open (voortplantings)wateren en geschikte overwinteringslocaties ontbreken in het plangebied. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is niet nodig.

4.6 Reptielen

Uit de verzamelde gegevens blijkt dat de Levendbarende hagedis (FFwet tabel 2) bekend is in de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek werd vastgesteld dat het plangebied geen deel uitmaakt van het leefgebied: geschikte verblijfsplaatsen en geschikte overwinteringslocaties ontbreken in het plangebied. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is niet nodig.

4.7 Insecten

Uit de verzamelde gegevens blijkt dat de Purperstreepparelmoervlinder (FFwet tabel 3) bekend is in de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek werd vastgesteld dat het plangebied geen deel uitmaakt van het leefgebied: geschikte verblijfsplaatsen en geschikte overwinteringslocaties ontbreken in het plangebied. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is niet nodig.

4.8 Vissen

In het plangebied komt geen open water voor. Een ontheffingsaanvraag voor vissen is niet aan de orde.

5. CONCLUSIES

5.1 Conclusies gebiedsbescherming

- Het plangebied ligt op een afstand van 2,3 kilometer van Natura 2000 gebied Brunssummerheide. Gezien de aard van de voorgenomen ontwikkeling (sloop, nieuwbouw) en de ruimtelijke scheiding door stedelijke bebouwing en grote doorgaande wegen zijn negatieve effecten gezien in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen voor Brunssummerheide niet aan de orde.

- Het dichtstbijzijnde Beschermde natuurmonument (Brunssummerheide) ligt op 6 kilometer afstand van het plangebied. Negatieve effecten door de voorgenomen ontwikkeling binnen het plangebied op Beschermde natuurmonumenten zijn uit te sluiten.

- Het afwegingskader van de 'Beleidsregel mitigatie en compensatie van natuurwaarden' is niet van toepassing gezien de ligging van het plangebied buiten EHS en POG.

- Het plangebied ligt binnen de gemeentelijke kaart van de Boswet. Dat betekent dat de Boswet niet van toepassing is. De gemeentelijke APV is -in geval van kap van bomen- van toepassing.

5.2 Conclusies soortbescherming

- Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van enkele beschermde soorten uit tabel 1 Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van artikel 8 tot en met 12 bij ruimtelijke ontwikkelingen.

- De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten uit tabel 2 van de Flora - en faunawet is beperkt tot Wilde marjolein. De gunstige staat van instandhouding op lokaal, regionaal en provinciaal niveau komt door de voorgenomen ontwikkeling niet in het geding. Door de herinrichting van het gebied met meer groen ontstaan op termijn nieuwe vestigingsmogelijkheden. Een ontheffingsaanvraag is daarom niet noodzakelijk.

- Uit de omgeving van het plangebied zijn drie soorten vleermuizen bekend. Het plangebied is mogelijk van betekenis als foerageer-, vlieg- en/of migratiegebied voor deze soorten. Deze functies blijven behouden tijdens de sloop en het uitvoeren van de nieuwe ontwikkeling. De te slopen panden in het plangebied zijn tevens mogelijk van betekenis als vaste verblijfplaats. Vaste verblijfplaatsen zijn beschermd op grond van de Flora- en faunawet. Gegevens over het voorkomen van vaste verblijfplaatsen ontbreken. Gezien de omvang van de ontwikkeling (sloop van woningen) kan de functionaliteit van het plangebied als vaste verblijfplaats voor vleermuizen in het geding komen. Hiernaar dient nader onderzoek gedaan te worden. Indien inderdaad vaste verblijfplaatsen worden vastgesteld dient mogelijk een mitigatieplan te worden opgesteld en uitgevoerd ter behoud van de functionaliteit van het plangebied.

- Gegevens over soorten en aantallen broedende vogels in het plangebied ontbreken. Op basis van het veldbezoek en de situatie in vergelijkbare wijken waar wel onderzoek is uitgevoerd, kan ervan uitgegaan worden dat het plangebied van betekenis is voor broedvogels. Van belang is dat de functionaliteit voor vogels met een jaarrond beschermd nest (Huismus en Gierzwaluw) behouden blijft. Indien broedparen worden aangetroffen dient mogelijk een mitigatieplan opgesteld en uitgevoerd te worden.

  Overige (in gebruik zijnde) nesten van broedvogels zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd. Voor het plangebied kan als richtlijn een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot 15 juli. Bij voorkeur worden de sloopwerkzaamheden buiten deze periode uitgevoerd. Als dit niet

mogelijk is dient voorafgaand aan de sloop het voorkomen van broedgevallen uitgesloten te worden door een ter zake deskundige.

- Voor overige beschermde soorten is het plangebied ongeschikt als leefgebied. Een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is voor overig beschermde soorten niet nodig.

- In de Flora- en Faunawet[1] is een zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat voorafgaand aan de ingreep alle maatregelen dienen te worden getroffen om nadelige gevolgen op flora en fauna voor zover mogelijk te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht geldt altijd, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Gezien het tijdspad voor sloop en nieuwbouw kan het uitvoeren van een onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen en broedvogels in de wijk een vertraging betekenen van het project. Een alternatief voor het uitvoeren van een (jaarrond) onderzoek is het uitgaan van maximale aantallen vaste verblijfplaatsen ('worst case scenario') en maximaal aanwezige functies in het plangebied. Deze maximale aantallen kunnen gebaseerd worden op onderzoeksresultaten in vergelijkbare wijken. Het op te stellen mitigatieplan voorziet dan in een maximaal aanbod van potentieel geschikte nestplaatsen (gierzwaluwdakpannen, huismussenvides of -kasten en verblijfplaatsen voor vleermuizen in de nieuwbouw). Het mitigatieplan dient ook in deze situatie deel uit te maken van de bestemmingsplan-wijziging of de exploitatiebegroting.
Deze alternatieve aanpak is juridisch niet getoetst maar is vanuit ecologisch gezichtspunt verdedigbaar. Op basis van de gegevens uit de omgeving van Kerkrade en vergelijkbare woonwijken elders kan een goede schatting gemaakt worden van de soorten en aantallen vleermuizen en broedvogels en de benodigde mitigerende maatregelen ten aanzien van sloop en nieuwbouw. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een jaarrond onderzoek evenmin garandeert dat alle functies en verblijfplaatsen in beeld worden gebracht gezien de (verborgen) leefwijze van vleermuizen waarbij een netwerk van verblijfplaatsen gebruikt wordt.

[1] *In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.*

6. LITERATUURLIJST EN WEBSITES

Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998, LNV 2005.

Agreement on the conservation of populations of European Bats. Eurobats, 1991.

Besluit houdende wijziging van artikel 75 van de Flora- en Faunawet . 2005.

Besluit inwerkingtreding Flora- en Faunawet. Vastgesteld d.d. 12 december 2001. Staatsblad 2001, nr. 656.

Buggenum H.J.M. van, R.P.G. Geraeds & A.J.W. Lenders, 2009. Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980 - 2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Dienst Landelijk Gebied, 2006. Handreiking Flora en Faunawet, (versie 1.0 – 31 oktober 2006).

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 79-409 inzake het behoud van de Vogelstand. Brussel, 1979.

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 92-43 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Brussel, 1992.

Flora- en Faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei 1998. Staatsblad d.d. 14 juli 1998, nr. 402.

Huizenga C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen, 2010. Zoogdieren van Limburg, verspreiding en ecologie in de periode 1980 - 2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Kleukers R.M.J.C. & P.H. van Hoof, 2003. Beschermingsplan sprinkhanen en krekels in Limburg. EIS-Nederland, Leiden & Bureau Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Lange R., P. Twist, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV, VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten, 1994.

Limpens, 2005. Reader cursus Vleermuizen en planologie, 2005.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, 2004. Nota Ruimte.

Provincie Limburg, 2005. Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden. Maastricht.

Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke milieu in Europa, 1979. Bern.

www.limburg.nl
www.testquickscanhulp.nl
www.waarneming.nl

Bijlage 1 Gegevens NDFF

In onderstaande tabel staan de soorten aangegeven die *in en binnen een kilometer* van het onderzoeksgebied (rode vlak in de hieronder weergegeven figuur), de afgelopen vijf jaar zijn waargenomen. Hierin zijn alleen de soorten weergegeven van tabel II en III van de Flora- en faunawet en de vogels waarvan LNV op een indicatieve lijst aangeeft dat deze jaarrond beschermde nesten hebben. Meer informatie over de waarnemingen die hiervoor gebruik zijn is te vinden op de site van de Gegevensautoriteit Natuur.

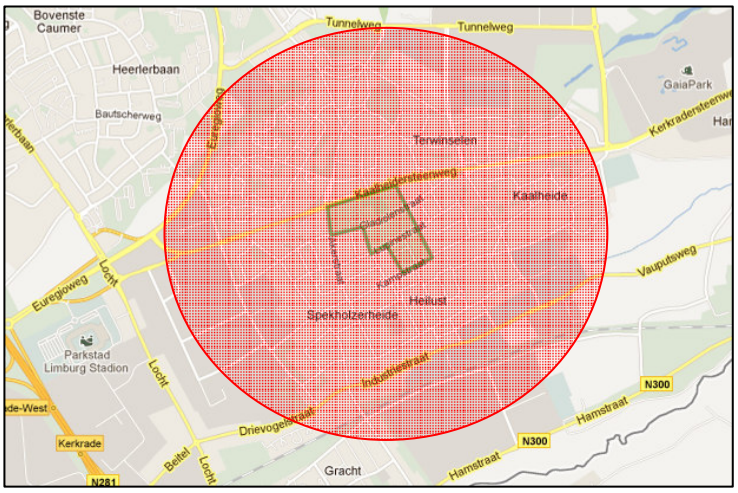

NB: er wordt niet geselecteerd op type waarnemingen zoals, bijvoorbeeld enkel broedvogeltellingen voor de vogels. Het resultaat in de tabel geeft een overzicht van alle op het moment van opvragen goedgekeurde actuele waarnemingen, dus ook losse waarnemingen, in de NDFF voor bovengenoemde soorten.

© NDFF - quickscanhulp.nl 24-10-2011 12:28:10.

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Alpenwatersalamander	Amfibieën	tabel II	0 - 1 km
Levendbarende hagedis	Reptielen	tabel II	0 - 1 km
Bergnachtorchis	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Bosorchis	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Grote keverorchis	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Maretak	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Rapunzelklokje	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Rietorchis	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Tongvaren	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Wilde marjolein	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren	tabel II	0 - 1 km
Steenmarter	Zoogdieren	tabel II	0 - 1 km
Rugstreeppad	Amfibieën	tabel III	0 - 1 km
Purperstreepparelmoervlinder	Insecten - Dagvlinders	tabel III	0 - 1 km

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Hazelworm	Reptielen	tabel III	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Havik	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Huismus	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Roek	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Zwarte Wouw	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Das	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km

Heilust, Kerkrade

Inventarisatie beschermde flora en fauna 2012

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

Heilust, Kerkrade

Inventarisatie beschermde flora en fauna 2012

Status: Definitief, 27 november 2012

In opdracht van:

Gemeente Kerkrade

Ing. R.A.J. Pahlplatz, F.A.N. Meeuwissen

Projectnummer 11-124

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 1
1.1 Aanleiding 1
1.2 Voorgenomen ontwikkeling 1
1.3 Doel inventarisatie 1
1.4 Opzet van de rapportage 1

2. BESCHRIJVING VAN HET ONDERZOEKSGEBIED 3
2.1 Beschrijving onderzoeksgebied 3

3. METHODE VAN ONDERZOEK 5
3.1 Methode 5
3.2 Overzicht veldbezoeken 5

4. RESULTATEN 7
4.1 Inleiding 7
4.2 Vleermuizen 7
4.3 Broedvogels 8
4.4 Overige soorten 9

5. CONCLUSIES 11

6. LITERATUURLIJST EN WEBSITES 13

Bijlage 1: Verspreidingskaarten Gewone dwergvleermuis
Bijlage 2: Ecologie Gewone dwergvleermuis
Bijlage 3: Verspreidingskaarten broedvogels

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Sinds januari 2010 werken Hestia groep, gemeente Kerkrade, regio Parkstad Limburg en Provincie Limburg nauw samen aan de revitalisering van het stadsdeel Kerkrade-West, ten einde een antwoord te bieden op het vraagstuk van de krimp en sociale problemen. Herstructurering biedt kansen om het nu nog verstedelijkte gebied een kwaliteitsimpuls te geven die de leefomgeving van de (nieuwe) bewoners verbetert en de buurt toekomstbestendig maakt.
Daartoe is een stadsdeelvisie, uitvoeringsprogramma, communicatieplan en een gebiedsexploitatie opgesteld. Heilust in Kerkrade is in de stadsdeelvisie aangewezen als casus binnen de genoemde kaders. De bestaande woningen die niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd zijn of worden gesloopt. Hiervoor komen hoogwaardige nieuwbouwwoningen voor terug. Doordat de bebouwing minder dicht wordt, is er straks meer plaats voor groen.
In 2011 heeft Bureau Meervelt een ecologische quickscan uitgevoerd is dit stadsdeel ten behoeve van de voorgenomen ontwikkelingen. Hierin werd geconcludeerd dat: '*het plangebied mogelijk van betekenis is als foerageer-, vlieg- en/of migratiegebied voor deze soorten. Deze functies blijven behouden tijdens de sloop en het uitvoeren van de nieuwe ontwikkeling. De te slopen panden in het plangebied zijn tevens mogelijk van betekenis als vaste verblijfplaats. Vaste verblijfplaatsen zijn beschermd op grond van de Flora- en faunawet. Gegevens over het voorkomen van vaste verblijfplaatsen ontbreken. Gezien de omvang van de ontwikkeling (sloop van woningen) kan de functionaliteit van het plangebied als vaste verblijfplaats voor vleermuizen in het geding komen. Hiernaar dient nader onderzoek gedaan te worden. Indien inderdaad vaste verblijfplaatsen worden vastgesteld dient mogelijk een mitigatieplan te worden opgesteld en uitgevoerd ter behoud van de functionaliteit van het plangebied.*
• Gegevens over soorten en aantallen broedende vogels in het plangebied ontbreken. Op basis van het veldbezoek en de situatie in vergelijkbare wijken waar wel onderzoek is uitgevoerd, kan ervan uitgegaan worden dat het plangebied van betekenis is voor broedvogels. Van belang is dat de functionaliteit voor vogels met een jaarrond beschermd nest (Huismus en Gierzwaluw) behouden blijft. Indien broedparen worden aangetroffen dient mogelijk een mitigatieplan opgesteld en uitgevoerd te worden.'

In 2012 is in de maanden april - september een onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen en jaarrond beschermde broedvogels (Huismus, Gierzwaluw en eventueel andere soorten met een jaarrond beschermde nestplaats). Deze rapportage geeft de resultaten weer van dit onderzoek.

1.2 Voorgenomen ontwikkeling

De woningen in het plangebied die niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd zijn of worden gesloopt. Hiervoor komen hoogwaardige nieuwbouwwoningen voor terug. Doordat de bebouwing minder dicht wordt, is er straks meer plaats voor groen.

1.3 Doel inventarisatie

Doel van de inventarisatie is het verkrijgen van informatie over de huidige betekenis voor vleermuizen en jaarrond beschermde broedvogels van het plangebied en de directe omgeving ervan. Per soort wordt kort ingegaan op de beschermde status en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

1.4 Opzet van de rapportage

In hoofdstuk twee wordt de begrenzing van het onderzoeksgebied aangegeven en wordt het gebied nader beschreven. Hoofdstuk drie beschrijft de methode van onderzoek waarna in hoofdstuk vier de resultaten van het onderzoek volgen. In hoofdstuk vijf worden de conclusies weergegeven. In de bijlage zijn kaartjes opgenomen met territoria van de aangetroffen broedvogels en overige (beschermde) soorten.

Figuur 1: Een van de flatgebouwen in onderzoeksgebied Heilust.

2. BESCHRIJVING VAN HET ONDERZOEKSGEBIED

2.1 Beschrijving onderzoeksgebied

Het plangebied ligt in de wijk Heilust in de gemeente Kerkrade. In landschapsecologische zin ligt het onderzoeksgebied (zie figuur 2) ligt te midden van de stedelijke bebouwing van Kerkrade. Grote doorgaande groene structuren ontbreken in en in de omgeving het plangebied. In het plangebied ligt een stukje openbaar groen, met gazon en hoog opgaande bomen. Door de ligging is het gebied voornamelijk van betekenis voor soorten met een groot aanpassingsvermogen aan stedelijke omgeving (cultuurvolgers). Incidenteel kunnen ook meer gespecialiseerde soorten uit meer natuurlijke leefgebieden in stedelijk gebied worden aangetroffen. Het stedelijk gebied maakt echter geen deel uit van vaste rust- en/of verblijfsplaatsen van deze soorten.

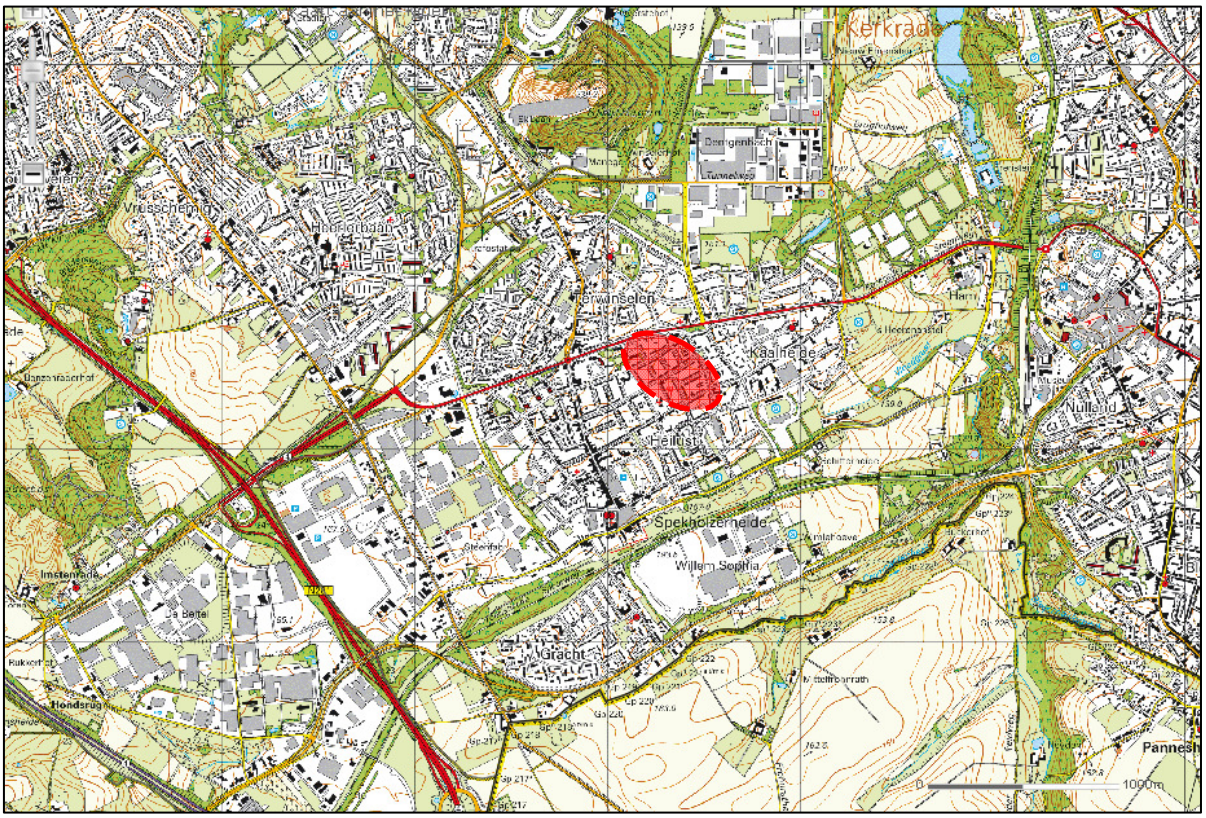

Figuur 2: Ligging van het onderzoeksgebied in Kerkrade en omgeving.

Het plangebied bestaat uit een aantal straten met woningen die deel uitmaken van de wijk Heilust. In het plangebied zijn al een aantal woningen gesloopt. Tevens maken enkele (oudere) flats aan de Gladiolenstraat en het Papaverplein deel uit van het plangebied. De nieuwe flats aan de Spireastraat en de Anemonenstraat blijven gehandhaafd. In het plangebied, tussen de noordelijk gelegen flats, staat een aantal grotere bomen, die blijven staan en belangrijk elementen vormen bij de nieuwe inrichting. Ten noorden van de kerk aan de zuidkant ligt een open veld (trapveldje). Gedurende het onderzoek is de westelijke flat geheel gesloopt.

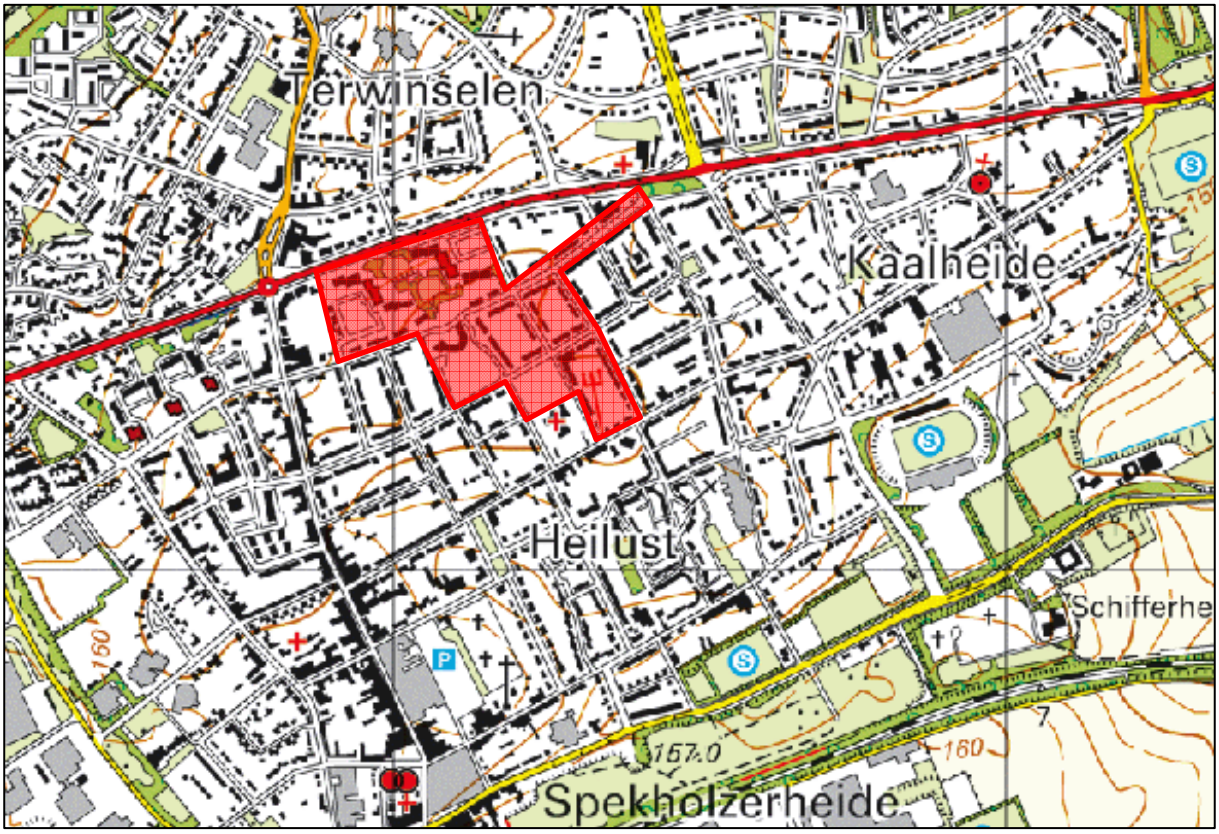

Figuur 3: Begrenzing van het onderzoekgebied in Heilust, Kerkrade (Top 25).

Figuur 4: Begrenzing van het onderzoekgebied in Heilust, Kerkrade (Luchtfoto 2011).

3. METHODE VAN ONDERZOEK

3.1 Methode

In het onderzoeksgebied werden 5 ochtendbezoeken gebracht. Met uitzondering van het eerste ochtendbezoek werden de ochtendbezoeken gebracht van een uur vóór zonsopgang tot zonsopgang.
Er werd gebruik gemaakt van een batdetector, een apparaat dat de ultrasone geluiden die vleermuizen maken opvangt en ze omzet in voor mensen hoorbare geluiden. Ook is gebruik gemaakt van een verrekijker om langsvliegende dieren langer te kunnen volgen en zodoende invliegplaatsen of vliegroutes vast te stellen. Tijdens de veldbezoeken is extra aandacht besteed aan potentiële verblijfsplaatsen, zoals gaten/scheuren in muren, scheefliggende dakpannen en boomholten.
Ochtendbezoeken zijn bij uitstek geschikt om verblijfsplaatsen van vleermuizen op te sporen. Bij het licht worden vliegen vleermuizen naar hun vaste verblijfsplaatsen. Omdat in veel gevallen meerdere exemplaren van een verblijfsplaats gebruik maken, is er 'drukte' rond de invliegopening. Dit wordt 'zwermgedrag' genoemd en is in het veld goed waarneembaar.

Tijdens alle bezoeken zijn broedvogels gekarteerd volgens de methode 'uitgebreide territoriumkartering'. Alleen de broedvogels die een strikte bescherming genieten zijn gekarteerd. Strikt beschermde soorten zijn: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendief en Zwarte wouw. Daarnaast is er een grotere groep soorten waarvoor een 'Omgevingscheck en check staat van instandhouding' nodig is indien de functionaliteit niet behouden kan blijven en waarvoor in die gevallen mogelijk een ontheffing noodzakelijk is. Het betreft de soorten: Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.

Van bovengenoemde soorten zijn Boomkruiper, Ekster, Grauwe vliegenvanger, Gierzwaluw, Grote bonte specht, Huismus, Huiszwaluw, Koolmees, Pimpelmees, Spreeuw, Zwarte kraai en Zwarte roodstaart broedvogels die in het onderzoeksgebied op basis van de bekende verspreiding en de aard van het gebied mogelijk als broedvogel te verwachten zijn.

3.2 Overzicht veldbezoeken

In tabel 1 is aangegeven op welke data en tijden de veldonderzoeken zijn uitgevoerd.

Tabel 1: Overzicht veldbezoeken 2012.

Bezoek	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
1	20-4-12	08:30 - 10.20	Zonnig, beetje sluierbewolking, 5 - 7°C, ZZW 2/3
2	19-05-12	04:45 - 06: 45	Half bewolkt, 12 - 13°C, Z 2/3
3	11-06-12	04:40 - 06:30	Bewolkt, enkele druppels, 14°C, vrijwel windstil
4	16-07-12	05:00 - 07:00	Hoge dunne bewolking, 13°C, ZW 2/3
5	10-09-12	05:45 - 07.10	Helder, 15 °C, vrijwel windstil

4. RESULTATEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het veldonderzoek weergegeven en toegelicht.

4.2 Vleermuizen

In het onderzoeksgebied werd gedurende de veldbezoeken alleen de Gewone dwergvleermuis waargenomen. In tabel 2 is een overzicht weergegeven van de aantallen en de activiteit. Voor de ecologie van de soort wordt verwezen naar bijlage 2.

Tabel 2: Overzicht van verrichte waarnemingen per bezoek.

Bezoek	Datum	Waargenomen soorten	Aantal	Gedrag
1	20-04-12	-	-	-
2	19-05-12	Gewone dwergvleermuis	1	Foeragerend
3	11-06-12	Gewone dwergvleermuis	4	Foeragerend
4	16-07-12	Gewone dwergvleermuis	1	Foeragerend
5	10-09-12	Gewone dwergvleermuis	6	Foeragerend

In figuur 5 is een kaart opgenomen met alle waarnemingen van Gewone dwergvleermuizen in het onderzoeksgebied.

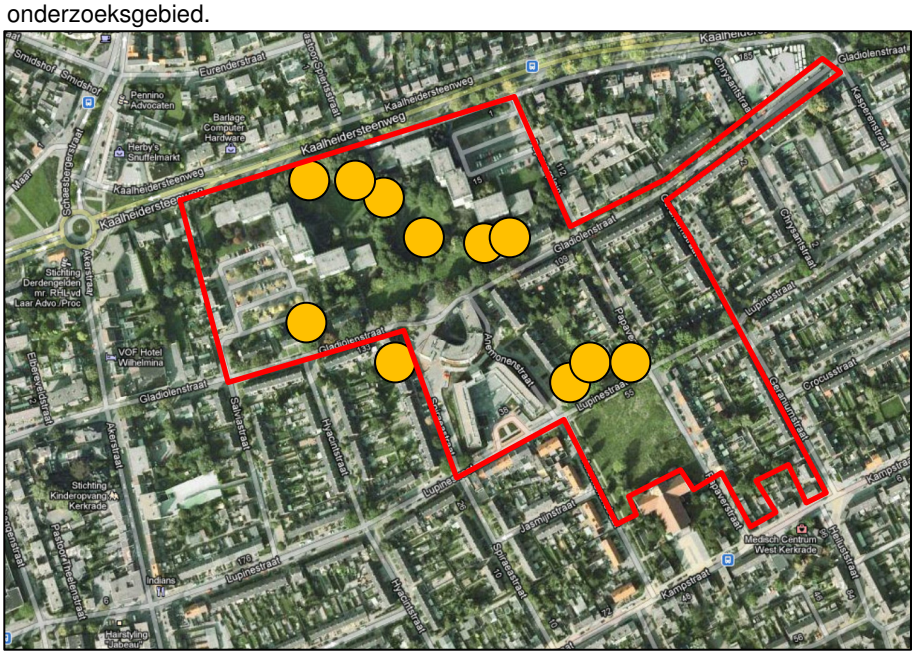

Figuur 5: Waarnemingen van de Gewone dwergvleermuis (cumulatief).

Vaste rust- en verblijfsplaatsen

Tijdens de veldbezoeken werd geconstateerd dat in de bomen in het noordelijke deel van het onderzoeksgebied potentiële verblijfsplaatsen, zoals scheuren in de stam of boomholten, ontbreken. Geschikte vaste rust- en verblijfsplaatsen voor (boombewonende) vleermuizen zijn niet aanwezig.

Bij de woningen aan de oostkant van het onderzoeksgebied bleken wel potentieel geschikte verblijfsplaatsen aanwezig, in de vorm van pannen daken met geschikte invlieglocaties, schoorstenen en dakbeschot. Invliegende of zwermende dieren werden echter tijdens geen enkel bezoek in het onderzoeksgebied vastgesteld.

Wel werd net buiten het onderzoeksgebied in een soortgelijke woning eenmalig een solitair exemplaar invliegend waargenomen. Hieruit valt op te maken dat incidenteel verblijf van Gewone dwergvleermuizen in het onderzoeksgebied niet is uit sluiten.

Foerageergebied
Tijdens de veldbezoeken werd geconstateerd dat het onderzoeksgebied deel uitmaakt van het foerageergebied van Gewone dwergvleermuis. Nagenoeg alle waarnemingen hadden betrekking op foeragerende exemplaren, al dan niet langzaam doorvliegend.
De delen van het onderzoeksgebied met een dichte bebouwing en grote oppervlakte verharding kunnen als marginaal foerageergebied worden beschouwd. Ongeschikte delen zijn ook de centrale open delen.
Een concentratie van foeragerende dwergvleermuizen werd vastgesteld rond het park in het noorden en de grotere bomen langs de Lupinestraat (zie figuur 5, cumulatieve waarnemingen). Door de clustering van de waarnemingen rond dit park kan worden aangenomen dat de betekenis van dit deel van het onderzoeksgebied aanmerkelijk is. Door het behoud van het park en de versterking van de groene structuur bij de nieuwe inrichting van Heilust blijft het foerageergebied behouden. Door de beslotenheid en overige groene structuren in en rond het onderzoeksgebied blijft het park voor vleermuizen goed bereikbaar.

Migratieroutes
Tijdens de veldbezoeken werden geen vaste migratieroutes vastgesteld, de Gewone dwergvleermuizen werden verspreid in het gebied waargenomen. Het onderzoeksgebied heeft veel randen in de vorm van gebouwen en bomenrijen. Hierdoor zijn er vele verschillende mogelijkheden voor de vleermuizen om het park in de noordkant van het plangebied te bereiken. Eventuele sloop van (een deel van) de woningen heeft naar verwachting geen effect op de bereikbaarheid van dit park.

4.3 Broedvogels

In het onderzoeksgebied werden de broedvogels in beeld gebracht met jaarrond beschermde nestplaatsen. In tabel 3 staan de resultaten van het broedvogelonderzoek weergegeven. In bijlage 3 zijn de verspreidingskaarten van deze soorten opgenomen.

Tabel 3: Overzicht van aangetroffen broedvogels met jaarrond beschermde nesten of broedvogels waarvoor een omgevingscheck en check staat van instandhouding nodig is.

Soort	Aantal territoria	Status
Huismus	5	Jaarrond beschermd
Boomkruiper	1	‘omgevingscheck’
Ekster	2	‘omgevingscheck’
Koolmees	3	‘omgevingscheck’
Pimpelmees	3	‘omgevingscheck’
Zwarte kraai	1	‘omgevingscheck’
Zwarte roodstaart	1	‘omgevingscheck’

Soorten met jaarrond beschermde nestplaats
De enige soort met jaarrond beschermde nesten voorkomend in het plangebied is de Huismus. Van de Huismus werden vijf plaatsen broedverdachte paren vastgesteld (baltsend, paren en/of vliegend met nestmateriaal, potentiele nestplaats bezoeken). Alle territoria werden aangetroffen aan de oostkant van het onderzoeksgebied, bij de woningen. De vermoedelijke nestlocaties waren allemaal onder pannen daken van de woningen.
Tijdens het broedvogelonderzoek werd vastgesteld dat geschikte broedgelegenheid in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied aanwezig is. Aan de randen van het onderzoeksgebied werden op ten minste 8 locaties baltsende/zingende Huismussen vastgesteld. Hiermee is het plangebied onderdeel van het leefgebied van een grotere populatie Huismussen.

Soorten waarvoor een omgevingscheck en check staat van instandhouding noodzakelijk is
Van zes soorten broedvogels uit deze categorie werden territoria vastgesteld (zie tabel 3). Het gaat om broedvogels die in regionaal, provinciaal en landelijk opzicht als vrij algemene tot algemene broedvogel worden beschouwd en allemaal een groot verspreidingsgebied hebben. Broedgelegenheid voor deze soorten is op regionaal niveau in ruimte mate voorhanden.
Geen van deze soorten heeft een vermelding op de Rode Lijst (een vermelding op een Rode Lijst geeft een indicatie over hoe het een soort vergaat, het is geen indicatie over de zeldzaamheid). De staat van instandhouding is niet in het geding door eventuele ontwikkelingen/veranderingen binnen het onderzoeksgebied.

4.4 Overige soorten

Tijdens de veldbezoeken werd een andere (zwaarder beschermde) soort vastgesteld. Het gaat om Maretak, waarvan een exemplaar in het park aan de noordkant van het onderzoeksgebied werd vastgesteld.

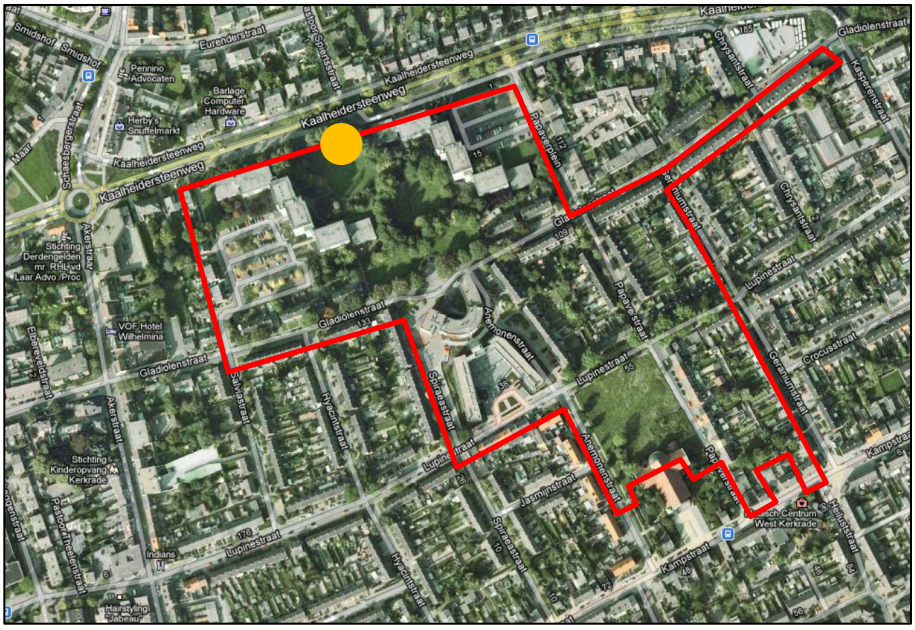

Figuur 6: Verspreiding van de Maretak.

De betreffende boom waarin de Maretak werd waargenomen blijft behouden.

5. CONCLUSIES

In het plangebied Heilust te Kerkrade zijn de volgende beschermde natuurwaarden aangetroffen:

Vleermuizen
In het onderzoeksgebied werd alleen de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Vaste rust- en verblijfsplaatsen en vliegroutes werden niet in aangetroffen. Wel maakt het bestaande park met opgaande bomen in het noorden van Heilust deel uit van het foerageergebied. Na de herinrichting van Heilust blijft de betekenis voor de Gewone dwergvleermuis behouden of neemt in betekenis toe door de versterking van de groene elementen in het onderzoeksgebied.

Broedvogels
De Huismus, een strikt jaarrond beschermde broedvogel, werd met vijf territoria binnen het onderzoeksgebied vastgesteld. Voor de ruimtelijke ontwikkeling is het opstellen van een activiteitenplan noodzakelijk en dient formeel een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.
Van Boomkruiper, Ekster, Koolmees, Pimpelmees, Zwarte kraai en Zwarte roodstaart werden eveneens territoria aangetroffen. Voor deze soorten is een omgevingscheck en check staat van instandhouding noodzakelijk. De staat van instandhouding op lokaal, regionaal en provinciaal niveau is niet in het geding door eventuele ontwikkelingen/veranderingen binnen het onderzoeksgebied.

Overige soorten
Tijdens de veldbezoeken werd een andere (zwaarder beschermde) soort vastgesteld. Het gaat om Maretak, waarvan een exemplaar in het park aan de noordkant van het onderzoeksgebied werd vastgesteld. Deze groeiplaats blijft behouden.

6. LITERATUURLIJST EN WEBSITES

Dienst Regelingen. Aangepaste beoordeling ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.

Dijk A.J. van, 2004. Handleiding Broedvogel Monitoring Project (Broedvogelinventarisatie in proefvlakken). SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Hustings, F. J. van der Coelen, B. van Noorden, R. Schols & P. Voskamp, 2006. Avifauna van Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

www.minlnv.nl
www.limburg.nl
www.vleermuisnet.nl

Bijlage 1: Verspreidingskaarten Gewone dwergvleermuis

Bezoek 1: Geen waarnemingen van vleermuizen

Bezoek 2 - 5: Waarnemingen van Gewone dwergvleermuizen. Iedere stip op de kaarten staat voor een waarneming van een exemplaar

Bezoek 2: 19 mei 2012

Bezoek 3: 11 juni 2012

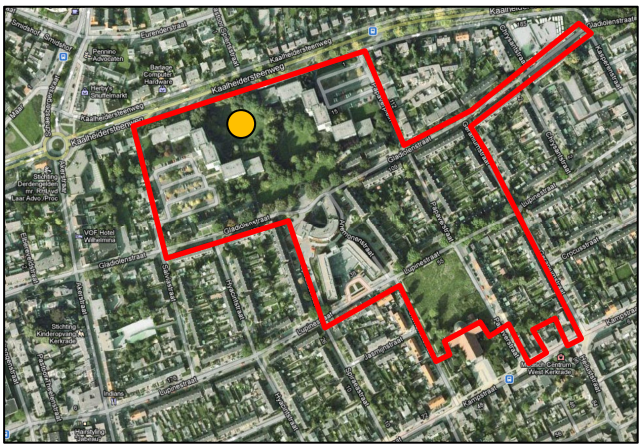

Bezoek 4: 16 juli 2012

Bezoek 5: 10 september 2012

Bijlage 2: Ecologie Gewone dwergvleermuis

Bron: http://mineleni.nederlandsesoorten.nl/get?site=eleni.db&view=eleni.db&page_alias=soort&sid=554

Ecologie

De gewone dwergvleermuis leeft in gesloten tot half open landschappen, in kleinschalige landbouwgebieden, in dorpen, steden, parken en tuinen. Deze vleermuis jaagt relatief snel, is wendbaar in een grillige vlucht met veel bochten en lussen, en vliegt daarbij op enige afstand (1 tot 8 m) langs de vegetatie, op een hoogte van gemiddeld 2 tot 5 m, maar soms wat hoger. Het dier jaagt in de beschutting van opgaande vegetatie, binnen de bebouwing in tuinen en bij straatlantaarns, boven water, in bossen en langs bosranden, in en langs lanen, bomenrijen, singels, houtwallen en holle wegen. De gewone dwergvleermuis vangt kleine prooidieren uit de lucht met behulp van zijn vleugels en staartvlieghuid, waarbij vooral muggen, dansmuggen, maar ook schietmotten, haften, gaasvliegen, nachtvlinders en soms kleine kevers worden gegrepen. Gedurende het hele jaar worden vooral gebouwen als verblijfplaats gebruikt. Begin mei groeperen de vrouwtjes zich in kraamkolonies, die een netwerk aan verblijfplaatsen bewonen. In de kraamkamers worden de jongen geboren en grootgebracht. Ieder vrouwtje krijgt één jong per jaar. De verblijfplaatsen worden in spouwmuren gevonden, maar ook achter betimmering en daklijsten of onder dakpannen. De aantallen dieren in een verblijfplaats binnen het netwerk van een kraamkolonie kan variëren van enkele tientallen tot meer dan tweehonderd. Gewone dwergvleermuizen gebruiken de verblijfplaatsen van het netwerk plaatstrouw, maar verhuizen daarbinnen vaak. Al na enkele dagen worden ook de jongen mee verhuisd. Mannetjes bezetten in de bebouwde omgeving een territorium. Hier wordt vooral tussen eind augustus en begin oktober fanatiek gebaltst. Ergens binnen dit territorium wordt een paarplaats gezocht. De precieze locatie is moeilijk vast te stellen; het gaat dan om spleten en gaten in gebouwen, plekken die in de winter door kleine groepen ook als winterverblijf worden gebruikt. Overwinterende dieren verblijven vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter daklijsten en onder dakpannen, maar ook in spleten in muren van forten. Daarnaast gebruiken ze onderaardse kalkgroeven als winterslaapplaats. Ze kiezen meestal vorstvrije, wat warmere en droge plaatsen. Ze overwinteren alleen of in kleine groepen, maar er komen ook massale winterverblijven voor. Er is geen duidelijke winterslaapperiode aan te geven. In de relatief milde winters in ons land zijn ze vaak wakker en dan gaan ze op jacht. Bij vorst zoeken de dieren verwarmde huizen op. In het westen van Europa gedraagt de gewone dwergvleermuis zich als standvleermuis. Ze overwinteren op gemiddeld 15 tot 25 km van het zomergebied. In het koudere klimaat van Europees en Centraal Rusland trekken ze weg over soms grote afstanden (tot 1100 km).

Bijlage 3: Verspreidingskaarten broedvogels

Dichte stippen: territoria binnen onderzoeksgebied
Open stippen: territoria buiten onderzoeksgebied

Huismus (binnen 5, buiten 8)

Boomkruiper (1)

Ekster (2)

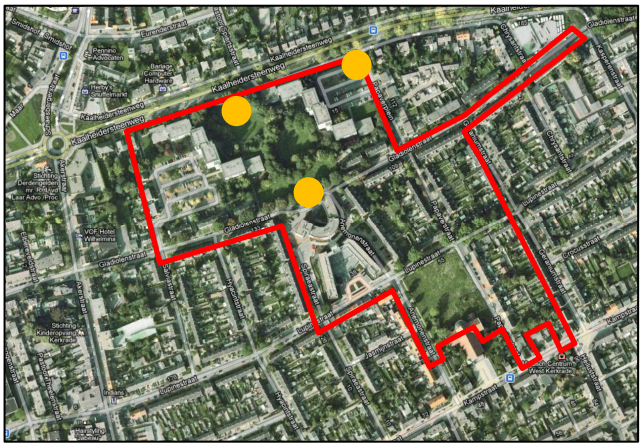

Koolmees (3)

Pimpelmees (3)

Zwarte kraai (1)

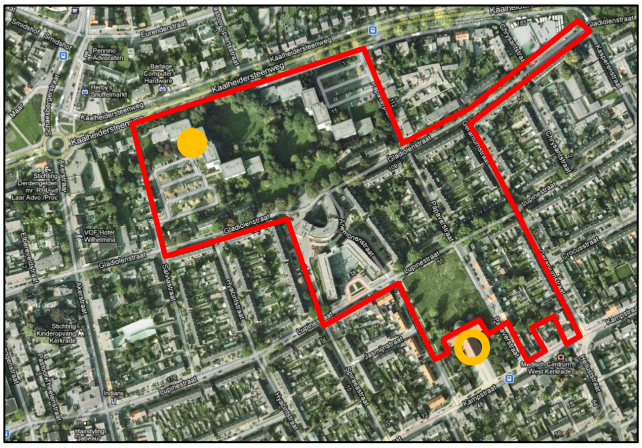

Zwarte roodstaart (binnen 1, buiten 1)